

MAATALOUDEN VILJELIJÄTUKIEN SÄHKÖINEN TUKIHAKU UDELLAMAALLA

Tukihaun haasteita ja kehittämis ehdotuksia

Ammattikorkeakoulun opinnäytetyö

Kestävän kehityksen koulutusohjelma

Hyvinkää, syksy 2014

Tiina-Leena Kärki

HYVINKÄÄ

Kestävä kehityksen koulutusohjelma

Tekijä	Tiina-Leena Kärki	Vuosi 2014
Työn nimi	Maatalouden viljelijätukien sähköinen tukihaku Uudellamaalla	

TIIVISTELMÄ

Maatalouden viljelijätukia on voitu Suomessa hakea sähköisesti vuodesta 2009 alkaen. Sähköinen tukihaku helpottaa tukihakuprosessia ja hallinnon työtä. Vuonna 2014 Suomessa noin 60 prosenttia viljelijöistä jätti sähköisen tukihakemuksen. Uudellamaalla sähköisen tukihakemuksen viljelijöistä jätti noin 50 prosenttia. Opinnäytetyön tavoitteena oli sähköisen tukihaun edistäminen Uudellamaalla. Työssä pyrittiin selvittämään viljelijöiden halukkuutta hakea tukia sähköisesti ja syitä siihen, jos tukia ei haluttu hakea sähköisesti. Lisäksi pyrittiin selvittämään viljelijöiden ja tukihaun neuvojien tyytyväisyyttä saamaansa neuvontaan sekä halukkuutta sähköisen tukihaun koulutuksiin. Tutkimuksen tuloksia voidaan hyödyntää sähköisen tukihaun kehittämistyössä ja koulutusten suunnittelussa.

Tässä työssä tehtiin haastatteluja tukihaun viranomaisille sekä kyselyt tukihaun neuvoille ja viljelijöille. Kummatkin kyselyt toteutettiin suomen- ja ruotsinkielisinä. Neuvojakyselyssä vastausprosentti oli 28,3 prosenttia. Viljelijäkyselyssä vastausprosentti oli 24,1 prosenttia.

Merkittävänä tuloksena voidaan pitää sitä, että vuonna 2013 paperilomakkeilla hakeneista vastaajista lähes puolet aikoi hakea tukia sähköisesti vuonna 2014. Maaseutuviraston tilastojen mukaan vuonna 2014 Uudenmaan ELY-keskuksen alueella päätukihaun sähköisten hakemusten osuus tiloista oli 50 prosenttia.

Pääasiallisina syinä siihen, että tukia ei aiota hakea sähköisesti, ovat viljelijöiden tottumukseen ja asenteeseen liittyvät syyt. Viljelijät olivat pääosin tyytyväisiä saamaansa tukihaun neuvontaan. Viljelijät kokivat sähköisen tukihaun koulutuksen tarpeelliseksi.

Tulosten perusteella voidaan suositella, että maaseutuhallinnossa pyrittäisiin järjestämään koulutuksia tai neuvontaa niille viljelijöille, jotka hakevat tukia edelleen paperilla. Viestinnässä korostetaan sitä, ettei koulutustilaisuuksissa vaadita erityisiä atk-taitoja. Koulutustilaisuuksissa korostetaan, että sähköisen tukihaun voi tulostaa itselleen todisteeksi suoritetusta hausta.

Avainsanat Maanviljelijät, sähköinen asiointi, sähköinen tukihaku

Sivut 26 s. + liitteet 28 s.

HYVINKÄÄ

Degree Programme of Sustainable Development

Author

Tiina-Leena Kärki

Year 2014

Subject of Bachelor's thesis

Electronic support search in Uusimaa

ABSTRACT

It has been possible in Finland to retrieve agricultural subsidies electronically starting in 2009. The electronic support search makes the search process and the administrative work easier. In 2014, in Finland, approximately 60 percent of the farmers left the electronic application. In Uusimaa approximately 50 percent of the farmers left the electronic application. The aim of the thesis was to promote the electronic search in Uusimaa. The aim was to examine the willingness of farmers to use the electronic application and the reasons why they did not choose to use the electronic support search. In addition, the aim was to find out the satisfaction of farmers and advisers for the support they receive, as well as the willingness for the trainings of the electronic support search. The results of the research can be used to support the development of electronic search for work and to plan the education.

Interviews with authorities and the queries for search consultants and farmers were carried out in this work. Both polls were carried out in Finnish and Swedish. The response rate for the consultant survey was 28.3 percent. The farmer survey response rate was 24.1 percent.

As a significant result, it can be seen that in 2013, the respondents who had applied for subsidies by paper, nearly half of the respondents planned to apply for subsidies electronically in 2014. According to the statistics of The countryside Agency, in 2014, the Uusimaa region, the electronic applications in the main support search of the farms accounted for 50 percent.

The main reasons for the fact that there are no plans to apply for aid electronically are the farmers' attitude and habits related causes. The farmers were mostly satisfied with the support search advice. The farmers felt that education concerning electronic support would be necessary for them.

On the basis of the results it can be recommended that the rural governance would organize trainings or counseling for those farmers who are seeking refunds on the paper. Communication underlines the fact that the training events required no specific computer skills. The training events highlight that you can print the electronic support for the search as proof of a search.

Keywords

Farmers, electronic transaction, e-application

Pages

26 p. + appendices 28 p.

Käytetyt lyhenteet ja termit:

MTK	Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto
Mavi	Maaseutuvirasto
ELY-keskus	Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	1
2	MAATALOUDEN VILJELIJÄTUET JA SÄHKÖINEN TUKIHAKU	2
2.1	Maatalouden viljelijätuet.....	2
2.2	Tukihallinnon kustannukset ja niiden kohdistuminen.....	3
2.3	Sähköinen asiointi	4
2.4	Sähköinen tukihaku	5
3	HAASTATTELUT	6
3.1	Puhelinhaastattelut	6
3.2	Henkilökohtaiset haastattelut	8
4	KYSELYTUTKIMUKSET	8
4.1	Neuvoja- ja EU-avustajakysely	9
4.2	Neuvoja- ja EU-avustajakyselyn tulokset	9
5	VILJELIJÄKYSELY	11
5.1	Viljelijäkyselyn aineiston analysointi	11
5.2	Viljelijäkyselyn tulokset.....	11
5.2.1	Tilan perustiedot	12
5.2.2	Tilan nettiyhteys ja liittymä.....	14
5.2.3	Tukien hakutavat	14
5.2.4	Syyt olla hakematta tukia sähköisesti	16
5.2.5	Halukkuus osallistua sähköisen tukihaun koulutukseen.....	17
5.2.6	Tukihaun neuvontapalveluiden hyödyllisyys	19
6	JOHTOPÄÄTÖKSET	20
6.1	Haastattelut Uudellamaalla ja Pirkanmaalla	20
6.2	Neuvoja- ja EU-avustajakyselyn johtopäätökset.....	20
6.3	Viljelijäkyselyn johtopäätökset	21
7	TOIMENPIDESUOSITUKSET JA KEHITTÄMISTOIMENPITEET	21
8	POHDINTA.....	22
	LÄHTEET	24
Liite 1	Neuvojen ja EU-avustajien vastauksia. Mikä motivoisi sinua käyttämään sähköistä tukihakua?	
Liite 2	Neuvojen ja EU-avustajien vastauksia. Mitä syitä näet siihen, etteivät viljelijät käytä sähköistä tukihakua?	
Liite 3	Suomenkielinen neuvojakysely	
Liite 4	Ruotsinkielinen neuvojakysely	
Liite 5	Suomenkielinen viljelijäkysely	
Liite 6	Ruotsinkielinen viljelijäkysely	

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön tilaaja oli Uusimaaseutu-hanke. Uusimaaseutu-hanke on tiedotushanke, joka välittää tietoa viljelijöiden, maaseutuyrittäjien, tuottajien, neuvojien, viranomaisten, oppilaitosten ja kaikkien Uudenmaan maaseudun asioiden parissa toimivien kesken. Tavoitteena oli, että opinnäytetyö edistää sähköistä tukihakua Uudellamaalla ja mahdollisesti myös muilla alueilla, joilla sähköistä tukihakua käytetään keskimääräistä heikommin Suomessa. Uusimaa valittiin tutkittavaksi alueeksi, koska vuonna 2013 Uudellamaalla haettiin sähköisesti tukia toiseksi vähiten Suomessa. Uudellamaalla tukia haki kaikista tiloista 42,8 prosenttia. Vähiten tukia haettiin Etelä-Savossa. Etelä-Savossa tukia haki 42,3 prosenttia kaikista tiloista.

Euroopan unionin (EU) 28 jäsenvaltion alueella arvioidaan olevan noin 11,9 miljoonaa maatilaa. Maatalous, metsätalous, kalatalous ja metsästys työllistävät noin 12,1 miljoonaa ihmistä. Valtioiden pinta-alasta noin 57 prosenttia on maaseutualueita, joilla elää 24 prosenttia väestöstä. EU:n yhteinen maatalouspolitiikka pyrkii kehittämään yhteisön maataloustuotantoa tasa-painoisella tavalla ottaen huomioon ympäristön ja eläinten hyvinvoinnin ja edistäen maaseutualueiden elinvoimaisuutta. Yhteisen maatalouspolitiikan toteutuneet menot vuonna 2011 olivat noin 55,6 miljardia euroa. Tämä on noin 44 prosenttia yhteisön talousarvion toteutuneista menoista. (Maa- ja metsätalousministeriö 2014a.)

Maatalous on merkittävä työllistäjä ja yhdessä muun elintarvikeketjun kanssa se työllistää suoraan tai välillisesti yli 300 000 suomalaista. Suomen pinta-alasta on maatalousmaata noin kahdeksan prosenttia eli 2,4 miljoonaa hehtaaria. (Maa- ja metsätalousministeriö 2014b.) Suomessa oli 54 398 maatalous- ja puutarhayritystä vuonna 2013. Tilojen määrä väheni noin 1 400 kappaletta vuodesta 2012 (Maataloustilastot 2014). Uudellamaalla maatiloja oli 3586 vuonna 2014 (Maaseutuvirasto 2014a).

Opinnäytetyössä tutkittiin uusimaalaisten ProAgrian neuvojien, Maa- ja metsätalousliitto MTK:n EU-avustajien sekä viljelijöiden sähköisen tukihakun käyttöä. MTK ja maataloustuottajien liitot ovat kouluttaneet EU-avustajia vuodesta 1995. Useimmat EU-avustajat ovat itsekin viljelijöitä. EU-avustajat auttavat viljelijöitä tukihakussa. Suurimmalla osalla EU-avustajista on mahdollisten virheiden varalta vastuuvakuutus. (Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto 2014.) Viljelijä voi myös valtuuttaa ProAgrian neuvon täyttämään tukihakemuslomakkeensa sähköisesti. Neuvot avustavat viljelijöitä tukihakemusten täyttämisessä sekä sähköisesti että paperilomakkeilla. Viljelijä voi tilata neuvon kotiinsa tai varata ajan neuvon toimistolle. (ProAgria Länsi-Suomi 2014a.) Viljelijät voivat tilata tukihakemuksen täyttämisen myös yksityiseltä neuvojalta. Yksityiset neuvot jätettiin tämän tutkimuksen ulkopuolelle, koska työhön käytettävissä oleviin rajallisiin resursseihin nähden heidän tavoittamisensa osoittautui kohtuuttomasti aikaa vieväksi.

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää Uudenmaan alueen viljelijöiden halukkuutta, taitoa ja valmiuksia käyttää sähköistä tukihakua. Tavoitteena

oli selvittää, miksi osa viljelijöistä ei käytä sähköistä tukihakua Uudellamaalla ja löytää keinoja siihen, että viljelijät kokisivat jatkossa sähköisen hakemisen mielekkääksi. Lisäksi tavoitteena oli selvittää, mitkä mahdolliset muutokset helpottaisivat ja edistäisivät viljelijöiden, neuvojien ja EU-avustajien sähköisen tukihaun käyttöä.

Tutkimuskysymykset ovat seuraavat:

- Mitkä syyt vaikuttavat siihen, että viljelijät eivät hae tukia sähköisesti?
- Saavatko viljelijät riittävästi ja haluamaansa neuvontaa sähköiseen tukihakuun ja mitä kautta he tukea saavat?
- Ovatko viljelijät tyytyväisiä saamaansa neuvontaan?
- Ovatko viljelijät halukkaita osallistumaan sähköisen tukihaun koulutuksiin?

Varsinainen tutkimus toteutettiin kyselytutkimuksena tukihaun ProAgrian neuvoille, EU-avustajille sekä viljelijöille. Ennen kyselytutkimusta haastateltiin sähköisen tukihaun viranomaistahoja. Näitä olivat Uudenmaan maaseutuhallinnot, Uudenmaan tuottajajärjestöt MTK-Uusimaa ja Nylands Svenska Producentförbund, maaseutuneuvontajärjestöt ProAgria Etelä-Suomi ja Nylands Svenska Lantbrukssällskap, Lempäälän ja Sastamalan maaseutuhallinnot sekä Maaseutuvirasto. Haastattelujen avulla perehdyttiin aiheeseen ja kerättiin taustatietoja kyselytutkimusta varten. Samalla haastattelut toimivat tiedottamisen välineenä. Yhteydenottojen ja haastattelujen myötä viranomaiset ja muut toimijat saivat tietoa tutkimuksesta. Kyselytutkimukset tehtiin neuvoille ja viljelijöille suomen- ja ruotsinkielisinä. Kyselytutkimuksen tulokset esitettiin Uudenmaan maaseutuasiamiehille, tuottajajärjestöjen, neuvontajärjestöjen ja Uudenmaan ELY-keskuksen henkilöille 30.1.2014.

2 MAATALOUDEN VILJELIJÄTUET JA SÄHKÖINEN TUKIHAKU

Maatalouden tukien tarkoitus on tuotannon kannattavuuden ja jatkuvuuden turvaaminen. Maaseutuviraston strategian 2013–2017 mukaan, Mavin tavoitteena on mahdollisimman yksinkertainen ja tehokas tukijärjestelmä.

2.1 Maatalouden viljelijätuet

Suomen maa- ja puutarhatalouden viljelijätukijärjestelmä muodostuu EU:n yhteisen maatalouspolitiikan mukaisista tukimuodoista. Näistä tuista tärkeimmät ovat EU:n kokonaan rahoittamat tuet, ns. suorat tuet, esimerkiksi tila-tuki sekä EU-osarahoitteiset luonnonhaittakorvaus LFA ja maatalouden ympäristötuki. EU:n yhteisen maatalouspolitiikan tukimuotoja täydennetään kansallisilla tuilla, joista keskeisimmät ovat Etelä-Suomen kansallinen tuki (artikla 141) sekä pohjoinen tuki (artikla 142).

Viljelijätuet maksetaan pinta-alaa, eläintä/eläinyksikköä tai tuotettua määrää kohden. Lisäksi tukea voi saada esimerkiksi investointeihin, elinkeinosuunnitelman hankintaan ja koulutukseen. Niiden tarkoituksena on turvata tuotannon kannattavuus ja jatkuvuus. Luonnonhaittakorvauksen tarkoituksena on korvata luonnonolosuhteista aiheutuvaa haittaa. Ympäristötukien

tarkoituksena on ympäristönsuojelutavoitteiden lisäksi edistää luonnon monimuotoisuutta ja maatalousmaiseman hoitoa. (Maaseutuvirasto 2014e.)

Vuonna 2015 käynnistyy uusi EU:n yhteinen maaseutuohjelmakausi. Suomessa Mavi toimii Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla ja hoitaa maatalous- ja maaseutuhallinnon suunnittelu-, ohjaus- ja toimeenpanotehtäviä. Mavi vastaa EU:n maataloustuki- ja maaseuturahaston varojen käytöstä Suomessa ja toimii Suomen maksajavirastona. Maaseutuviraston strategian 2013–2017 tärkein tehtävä on uuden tukijärjestelmän toimeenpano yhdessä kumppaneidensa ELY-keskusten, kuntien yhteistoiminta-alueiden sekä paikallisten toimintaryhmien kanssa. (Maaseutuvirasto 2014b.)

2.2 Tukihallinnon kustannukset ja niiden kohdistuminen

Suomessa maatalouden tukihallinto on 4-portainen. Tukihallinto koostuu maa- ja metsätalousministeriöstä, Maaseutuvirastosta, ELY-keskuksista ja kuntien tai kuntien muodostamien yhteistoiminta-alueiden maaseutuviranomaisista. Viiden porras muodostuu lisäksi EU:n päätöksentekokeleistä. (Valtiontalouden tarkastusvirasto 2013, 11.)

Kun tutkittiin tukihallinnon kustannuksia ja niiden kohdistumista, selvisi, että maatalouden tukihallinnon resurssit koskevat tiedot ovat hajanaisia. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan tuottavuusohjelman valmistelun yhteydessä vuonna 2004 todettiin, että arvio maatalouden tukihallinnon menoista ja kustannuksista riippuu siitä, mitkä tukihallintoprosessin eri vaiheet ja mikä osuus yleishallintokuluista lasketaan mukaan kustannuksiin. Lisäksi kuntien kustannuksista ei kerätä kootusti tietoa. Kokonaisuudessaan maatalouden tukihallinnon tiedot jäävät hyvin arvionvaraisiksi. Esitettyjen arvioiden mukaan tukihallinnon resurssien suuruusluokka on noin 1 000 henkilötyövuotta. Maa- ja metsätalousministeriön ruokosaston maatalousyksikössä työskentelee 18 henkilöä. (Valtiontalouden tarkastusvirasto 2013, 39.)

Maaseutuvirasto on työajanseurantatietojen mukaan käyttänyt tukihallintoon vuosittain hieman yli 200 henkilötyövuotta. Maaseutuviraston tukihallintoon kohdistuvat menot ovat vuositasolla 23,8 miljoonaa euroa (Maaseutuviraston toimintakertomukset 2010–2012.)

ELY-keskusten tehtävänä ovat lähinnä valvonnan ja jossain määrin myös paikallistason ohjauksen tehtävät. Tarkastusviraston tilintarkastuksen yksikössä laaditun koonnin mukaan ELY-keskusten toiminnasta on vuonna 2009 kohdentunut tukihallinnon tehtäviin 324 henkilötyövuotta. Vuonna 2012 on ELY-keskusten tekemien valvontojen kustannukset arvioitu noin 14 miljoonaksi euroksi. Kokonaisarviota ELY-keskusten tukihallinnon kustannuksista ei ole. (Valtiontalouden tarkastusvirasto 2013, 39.)

Henkilötyövuosina tarkasteltuna merkittävin resurssi on käytetty valtionhallinnon ulkopuolella, paikallistasolla kunnissa. Kuntien maaseutusihitteerit ovat vastanneet tukihakemusten käsittelystä ja rajallisessa määrin myös

tukien hakuun liittyvästä neuvonnasta. Maaseutuviraston selvityksen mukaan vuonna 2008 viljelijätukitehtäviin käytettiin kunnissa 431 henkilötyövuotta. Näistä tehtävistä aiheutuneet kustannukset on arvioitu noin 17 miljoonaksi euroksi. (Valtiontalouden tarkastusvirasto. 2013. 39.)

Tukihallinnon kokonaiskustannusten valtionhallinnossa arvioitiin vuonna 2008 olevan noin 46 milj. euroa vuodessa. Vuodesta 2004 maatalouden tukihallinnon organisaatio on uudistunut merkittävästi. Toisaalta tukihallinnon tehtävissä ei ole tapahtunut yhtä merkittävää uudistusta, mitä osoittaa muun muassa tuottavuusohjelman valmistelussa perustana oleva henkilötyövuosiarvio, noin 1 000 henkilötyövuotta. Yleisen kustannustason ja palkkatason kehitys huomioiden tukihallinnon välitön valtiontaloudellinen kustannus olisi noin 60 miljoonaa euroa vuonna 2012. Tukihallinnon kokonaiskustannus on kuitenkin korkeampi, koska kunnat osallistuvat tukihallintoon merkittäväällä panoksella. Kokonaisuudessaan tukihallinnon kustannus lienee yli 70 miljoonaa euroa. (Valtiontalouden tarkastusvirasto 2013, 39.)

2.3 Sähköinen asiointi

Suomalaisessa 2000-luvun yhteiskunnassa kaikenlainen asiointi on siirtymässä yhä enemmän sähköiseksi. Hallinnon tehostamiseksi fyysisiä palvelupisteitä vähennetään. Suomessa kuntien maaseutuhallinnossa on siirrytty isompiin yhteistoiminta-alueisiin. Yhteistoiminta-alueita on 61, joista kunkin alueella on noin 1 000 maatilaa. (Maaseutuvirasto 2014c.)

Tämä lisää osaltaan maatilojen paineita siirtyä käyttämään sähköisiä palveluita, erityisesti viljelijätukien sähköistä hakemista.

Sähköisestä asioinnista säädetyn lain tarkoituksena on nopeuttaa ja tehdä hallinnossa asiointia sujuvammaksi. Suomessa viranomaisten tehtävä on tarjota asiakkailleen mahdollisuus laittaa asiansa vireille käyttämällä sähköisiä palveluja. (Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoimituksessa 13/2003.)

Asiakaslähtöiset sähköisen asioinnin yhteiset palvelut ovat yksi julkisen hallinnon keskeisimpiä kehittämiskohteita. Kehittämishankkeiden tavoitteena on lisätä asiakaskeskeisyyttä, kustannustehokkuutta ja tuottavuutta sekä tukea uusien laadukkaiden palveluiden syntymistä. Sähköisen asiointin ja demokratian vauhdittamisohjelma (SADe-ohjelma) tuottaa kansalaisten, yritysten ja viranomaisten käyttöön asiakaslähtöisiä ja yhteen toimivia sähköisiä palvelukokonaisuuksia, jotka vahvistavat julkisen sektorin kustannustehokkuutta ja laatua. SADe-ohjelma kuuluu hallituksen kärkihankkeisiin. Se kytkeytyy merkittäviin valtion- ja kunnallishallinnon kehittämistoimiin, kuten vaikuttavuus- ja tuloksellisuusohjelmaan, kuntien tuottavuus- ja tuloksellisuusohjelmaan, asiakkuusstrategiahankkeeseen ja julkisen asiakaspalvelun kehittämishankkeeseen. Ohjelman toimikausi kestää vuoden 2015 loppuun. (Valtiovarainministeriö 2014a.)

2.4 Sähköinen tukihaku

Viljelijät ovat pystyneet hakemaan maataloustukia paperilomakkeiden lisäksi sähköisesti koko maassa keväästä 2009 lähtien. Vuonna 2013 noin 57 prosenttia kaikista Suomen viljelijöistä jätti sähköisen tukihakemuksen. Uudenmaan ELY-keskuksen alueen viljelijöistä sähköisen tukihakemuksen jätti noin 43 prosenttia. (Maaseutuvirasto 2014d.) Vuonna 2014 vastaavat luvut olivat koko Suomessa noin 60 prosenttia ja Uudellamaalla noin 50 prosenttia (Taulukko 1).

Sähköisellä tukihaulla pystytään muun muassa välttämään kirjoitusvirheitä, käyttämään tukihaun automaattisia tarkastuksia ja helposti tarkastamaan tietoja vielä tukihaun jälkeenkin. Kokemukset sähköisesti tukihausta ovat olleet hyviä. (ProAgria Länsi-Suomi 2014b.)

Taulukko 1. Sähköisten hakemusten osuus 455-lomakkeen jättäneistä tiloista.

Pvm. 8.5.2014			
ELY-keskus	Päätukihaun sähköisiä hakemuksia	Maatilan tietojen ajantasaisuus - lomakkeita	Päätukihaun sähköisten hakemusten %-osuus tiloista
Ahvenanmaan valtionvirasto	317	504	63
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus	4246	6801	62
Etelä-Savon ELY-keskus	1458	2938	50
Hämeen ELY-keskus	2087	3765	55
Kaakkois-Suomen ELY-keskus	1671	3455	48
Kainuun ELY-keskus	607	868	70
Keski-Suomen ELY-keskus	2335	3688	63
Lapin ELY-keskus	827	1562	53
Pirkanmaan ELY-keskus	2296	3424	67
Pohjanmaan ELY-keskus	3182	5073	63
Pohjois-Karjalan ELY-keskus	1507	2415	62
Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus	2781	5216	53
Pohjois-Savon ELY-keskus	2945	4121	71
Satakunnan ELY-keskus	2316	4082	57
Uudenmaan ELY-keskus	1809	3586	50
Varsinais-Suomen ELY-keskus	4150	7048	59
Yhteensä:	34534	58038	60

Vipu on viljelijöiden verkkoasiointipalvelu. Vipu-palvelussa voi laatia sähköisen tukihakemuksen ja tarkastella maatilansa tietoja ja hyödyntää karttatoimintoja myös tukihaun ulkopuolella. (Maaseutuvirasto 2014g.) Käyttäjät ovat antaneet Vipu-palvelusta hyvin positiivista palautetta, erityisesti palvelun helppokäyttöisyydestä, nopeudesta ja hyödyllisyydestä.

Sähköistä hakua käyttäneistä lähes kaikki ilmoittavat hakevansa tuet sähköisesti myös jatkossa.

Sähköisen hakemuksen etuja viljelijälle ovat muun muassa seuraavat:

- Hakemuksen voi täyttää ja palauttaa silloin, kun se parhaiten sopii.
- Vipu-palvelu toimii 24 tuntia vuorokaudessa.
- Hakemuksen voi tallentaa ja jatkaa sen täyttämistä myöhemmin.
- Hakemusta voi muuttaa viimeiseen hakupäivään asti.
- Peltolohkojen rajoja voi tarkistaa ja muuttaa sähköisesti. Sähköinen korjaus on paperille tehtyä tarkempi.
- Vipu-palvelu sisältää paljon erilaisia tarkisteita, jotka vähentävät virheitä. Vipuneuvoja-toiminto auttaa ongelmatilanteissa ja antaa hyödyllistä tietoa omasta maatilasta. (Maaseutuvirasto 2014h.)

3 HAASTATTELUT

Tutkimuksen tavoitteiden kannalta oli tärkeää kerätä tietoa viranomaisilta kyselytutkimusten taustaksi ja tueksi. Haastattelumenetelmät voi jakaa strukturoimattomiin eli avoimiin haastatteluihin, strukturoituihin eli loma-kehaastatteluihin ja näiden välimuotona puolistrukturoituihin eli teemahaastatteluihin. (Hirsijärvi & Hurme 2004, 43–48.) Haastatteluilla saadaan usein syvällistä ja laadukasta tietoa tutkittavasta aiheesta.

Haastattelumenetelmäksi valittiin teemahaastattelu. Teemahaastattelussa haastattelun aihepiirit ja teema-alueet oli etukäteen määriteltä. Menetelmästä puuttuu kuitenkin strukturoidulle haastattelulle tyypillinen kysymysten tarkka muoto ja järjestys. Haastatteliija varmistaa, että kaikki etukäteen päätetyt teema-alueet käydään haastateltavan kanssa läpi, mutta niiden järjestys ja laajuus vaihtelevat haastattelusta toiseen (Aaltola & Valli 2001, 27). Teemat olivat sähköisen tukihaun käyttö, syyt tukihaun heikkoon käyttämiseen, kuntien väliset erot sähköisen tukihaun käytössä sekä järjestetyt sähköisen tukihaun koulutukset. Haastateltavien kanssa sovittiin sähköpostitse tai puhelimitse sopiva haastattelu-aika ja lähetettiin sähköpostilla teemat ennen haastattelua. Haastatteluissa käytiin teemat läpi ja pyydettiin lisäksi haastateltavia kertomaan avoimesti muista sähköiseen tukihakuun liittyvistä kokemuksistaan.

3.1 Puhelinhaastattelut

Puhelinhaastatteluja toteutettiin Uudellamaalla vuonna 2013 syys-lokakuun aikana 22 eri henkilölle. Haastateltavia olivat Uudellamaalla toimivat sähköisen tukihaun viranomaistahot, kuten maanviljelijöiden ja maaseutuyrittäjien ammatti- ja etujärjestöt MTK Uusimaa ja NSP Nyland, maaseutuneuvontajärjestöt ProAgria Etelä-Suomi ja NSL Nylands Svenska Lantbrukssällskap sekä Uudenmaan kuntien maaseutuhallintojen vir-

kamiehet. Uudenmaan viranomaistahojen haastatteluissa selvisi, että Uudellamaalla on järjestetty yhteiskoulutustilaisuuksia. Tilaisuudet olivat sellaisia, joissa ei käytännössä täytetty hakulomakkeita, vaan näytettiin yleisesti suurelle osallistujajoukolle, kuinka sähköinen haku toimii. Tämän tapaiset koulutustilaisuudet koettiin epäsoviviksi. (Westerlund 2013, puhelinhaastattelu 25.9.2013.) Vuonna 2013 järjestettiin sähköisen tukihaun kursseja ja käytön opastusta jonkin verran. Nämä koulutusmenetelmät koettiin toimiviksi, mutta samalla koettiin, että alueella on kouluttajista pulaa. (Vartio 2013, puhelinhaastattelu 29.10.2013.)

Haastatteluilla pyrittiin myös selvittämään, miten sähköistä tukihakua on edistetty muualla Suomessa. Haastateltaviksi valittiin Pirkanmaalta Lempäälän ja Sastamalan yhteistoiminta-alueiden viranomaisia. Vuonna 2013 Lempäälän yhteistoiminta-alueella oli tiloja 1 234 kpl ja Sastamalan alueella 1 314 kpl. Haastatteluista suoritettiin kolmelle yhteistoiminta-alueiden viranomaiselle ja yhdelle MTK Pirkanmaan EU-avustajalle. Valinta kohdistui Sastamalaan, koska Sastamalan maaseutuhallinto on toteuttanut vuodesta 2009 alkaen tuntuvia sähköisen tukihaun koulutustoimenpiteitä.

Sastamalan maaseutuhallinto toteutti vuosina 2009 ja 2010 sähköisen tukihaun koulutuksen hankkeena, jossa MTK:n yhdistykset maksoivat omarahoitusosuuden ja valtio ja EU loput. Lempäälän yhteistoiminta-alue oli hankkeessa mukana (Perälampi 2014, sähköpostiviesti 29.1.2014). Lempäälän maaseutuhallinnon viranomaiset valikoituivat haastatteluiden kohteeksi lisäksi, koska Lempäälän yhteistoiminta-alueella sähköisten tukihakemusten määrä kaikista toiminta-alueen tiloista vuonna 2013 oli 81 prosenttia ja Lempäälän kunnan osuus 91 prosenttia. Yhteistoiminta-alueen prosenttiosuus oli vuonna 2013 korkein koko Manner-Suomessa ja määrällisesti alue sijoittui kärkikolmikkoon Seinäjoen ja Siilinjärven yhteistoiminta-alueiden kanssa. (Lempäälä-Vesilahden Sanomat 6.5.2013.)

Lempäälän viranomaistahojen haastatteluissa selvisi, että sähköisen tukihaun koulutushankkeen päätyttyä on koulutuksia jatkettu vuosittain ja järjestetään edelleen. Vuoden 2010 jälkeen sähköisen tukihaun koulutustilaisuuksien järjestäminen on ollut Lempäälän maaseutuhallinnon omarahoittama toimenpide. Lempäälän maaseutuhallinto on maksanut vuodesta 2010 lähtien Lempäälän yhteistoiminta-alueen koulutustilojen vuokrat ja kouluttajan palkan. Kouluttajan palkan maksaminen oli aiheuttanut kustannuksia, mutta samalla oli säästetty, kun kesätyöntekijöitä paperihakemusten tallentamiseen ei ollut tarvinnut palkata. Haastatteluissa korostui, että kuntien tahto ja rooli tukihaun edistämiseksi on merkittävä. Haastatteluissa selvisi myös, että Lempäälän maaseutuhallinnon työntekijät olivat tehneet voimakasta puhelinmarkkinointia sähköisen tukihaun edistämiseksi. Työntekijät olivat soittaneet paperilomakkeilla tukia hakeneille viljelijöille ja pyrkineet innostamaan heitä osallistumaan koulutuksiin. (Perälampi 2013, puhelinhaastattelu 18.9.2013; Nääppä 2013, puhelinhaastattelu 16.9.2013)

Lempäälän alueen panostukset sähköisen tukihaun edistämiseen on tuottanut hyvät tulokset. Lempäälän kunnan osuudet ovat olleet seuraavat: v. 2010: 62,0 prosenttia, 2011: 80,0 prosenttia, 2012: 86,6 prosenttia, 2013:

91,9 prosenttia, 2014: 84,0 prosenttia. (Maaseutuvirasto 2014. Käyttäjätilastoja) Vuoden 2014 alentuneeseen prosenttiin on saattanut vaikuttaa se, että Vipu-tunnukset poistuivat käytöstä vuoden vaihteessa. Keväällä 2014 sähköiseen asiointiin kirjauduttiin joko verkkopankkitunnuksilla, mobiilivarmenteella tai HST-kortilla eli sähköisellä henkilökortilla (Maatila ICT 2014.a.). Lisäksi tukihallinnon tietojärjestelmän uudistamisen vuoksi sähköinen haku avautui myöhemmin vuonna 2014 kuin vuonna 2013 (Maaseutuvirasto 2014i). Lempäälän kunnassa sähköisen tukihaun koulutustarpeesta päätetään jatkossa vuosittain (Perälampi 2014, sähköpostiviesti 29.1.2014).

3.2 Henkilökohtaiset haastattelut

Henkilökohtaisia haastatteluja toteutettiin kaksi. Haastateltaviksi valittiin Maaseutuvirastosta sähköisen tukihaun suunnittelija Pia-Maria Jokipii ja Pirkanmaalta Sastamalan maaseutujohtaja ja sähköisen tukihaun kouluttaja Katariina Pylsy.

Mavi vastaa Euroopan unionin maataloustuki- ja maaseuturahaston varojen käytöstä Suomessa. Mavi toimii Suomen maksajavirastona ja hallinnoi vuosittain yli kahden miljardin euron EU- ja kansallisia tukia. Mavi ohjaa, neuvoa ja kouluttaa asiakkaitaan palvelevia kumppaneita: ELY-keskuksia, kuntien yhteistoiminta-alueita ja Leader-ryhmiä. (Maaseutuvirasto 2014f.)

Katariina Pylsy toimi Sastamalan maaseutuhallinnon toteuttaman sähköisen tukihaun koulutushankkeen projektipäällikkönä ja hän toimii edelleen sähköisen tukihaun kouluttajana. Jokipiin ja Pylsyn käytännön kokemus tukihausta edesauttoi kyselytutkimusten kysymysten valinnassa.

4 KYSELYTUTKIMUKSET

Viranomaistahojen haastattelujen perusteella valikoitiin kysymykset kyselyihin. Tavoitteena kyselyä tehdessä oli, että siihen olisi mahdollisimman helppo ja nopea vastata. Kysymysten asettelussa kiinnitettiin huomiota siihen, että kysymykset olivat yksiselitteisiä. Tärkeää oli myös, että vastaajalle löytyi aina oikea tai sopiva vastausvaihtoehto. Tämän vuoksi vastausvaihtoehtoihin tuli usein lisätä ”muu, mikä?” -vaihtoehto. Lisäksi usein oli tarkoituksenmukaista, että vastaajalle sopivia vastausvaihtoehtoja oli vain yksi. Näin analysointi ja tulkinta olivat huomattavasti helpompaa (Aaltola & Valli 2001, 110).

Ennen kyselytutkimuksia tutustuttiin aiheesta vuosina 2009 ja 2011 tehtyihin opinnäytetöihin sekä Maaseutuviraston raporttiin ”Paperilomakkeilla tukia hakeneiden palautekysely yhteistoiminta-alueittain” (ks. Koskela & Mustonen 2009; Westerholm 2011; Jokipii 2013).

Kyselyn kysymykset olivat pääosin strukturoituja eli monivalintakysymyksiä. Monivalintakysymyksiin on helppo vastata ja vastausten käsittely tietokoneella helpompaa. Mukana oleviin avoimiin kysymyksiin vastaaja sai vastata vapaasti omin sanoin.

Tutkimuksessa toteutettiin kaksi erilaista kyselyä, kysely ProAgrian neuvojille ja EU-avustajille (Liitteet 3 ja 4) sekä viljelijäkysely (Liitteet 5 ja 6). Kummatkin kyselyt toteutettiin suomen- ja ruotsinkielisinä. Kyselyjen alussa oli saate-kirje, jossa kerrottiin tutkimuksen tavoitteista, tutkimuksen tilaajasta ja yhteistyökumppaneista. Jatkokappaleissa kerrottiin sähköisen tukihaun hyödyistä viljelijälle, tukihaun tilastotietoja sekä kyselyn tulosten hyödyntämisestä. Lopuksi esiteltiin kyselyn tekijä. Kyselytutkimukset toteutettiin google-lomakepohjalle.

4.1 Neuvoja- ja EU-avustajakysely

Kyselyn tärkein tavoite oli selvittää syitä siihen, miksi neuvojat eivät käytä sähköistä tukihakua ja mitä syitä he näkevät siihen, etteivät viljelijät käytä sähköistä tukihakua. Lisäksi haluttiin selvittää, mikä motivoisi neuvoja käyttämään sähköistä tukihakua enemmän. Kyselyssä myös kartoitettiin neuvojien ja EU-avustajien tyytyväisyyttä saamaansa sähköisen tukihaun neuvontaan ja viestintään.

Neuvoja- ja EU-avustaja -kyselylomakkeeseen lähetettiin linkki neuvojien ja EU-avustajien sähköposteihin. Sähköpostin saatteessa kerrottiin kyselyn tarkoituksesta ja tavoitteista.

Kysely toteutettiin niin, että suomenkielisille neuvojille kysely lähetettiin suoraan. Ruotsinkielisille EU-avustajille kysely lähetettiin Nylands Svenska Producentförbundin kautta ja neuvojille Nylands Svenska Lantbrukssällskapin (NSL) kautta.

Kyselyt lähetettiin lokakuun puolessa välissä ja vastausaikaa oli marraskuun puoleen väliin asti. Tuttu toimija vaikutti mahdollisesti siihen, että ruotsinkielisiä vastaajia oli selkeästi enemmän. Kysely lähetettiin 53 henkilölle ja vastaajia oli 15, joista ruotsinkielisiä 12 ja suomenkielisiä kolme. Vastausprosentti oli 28,3 prosenttia, joten tuloksia voidaan pitää luotettavina. Kyselyssä oli yhteensä 27 kysymystä, joista avoimia kysymyksiä oli seitsemän. Avoimiin kysymyksiin vastattiin monipuolisesti (liitteet 1 ja 2).

4.2 Neuvoja- ja EU-avustajakyselyn tulokset

Perustiedot

Koska vastauksia kyselyyn tuli vain 15, kyselyn tulokset analysoitiin manuaalisesti. Kyselyyn vastaajista kymmenen oli miehiä ja viisi naisia. Vastaajia oli kaikista ikäluokista tasaisesti. Ikäluokat kyselyssä olivat 20–30 vuotta ja siitä eteenpäin kymmenen vuoden välein. Viimeinen ikäryhmä oli yli 65-vuotiaat. Suurin osa vastaajista oli tehnyt hakemuksia viljanviljelijöille.

Tukihakemusten täyttö ja sähköisen tukihaun neuvonta

Neuvojat ja EU-avustajat tekivät vuonna 2013 yli puolet tekemistään hakemuksista paperilomakkeilla ja aikoiivat tehdä myös vuonna 2014 enemmän hakemuksia paperilomakkeilla (53 %) kuin sähköisesti (47 %). Vastaajista yli 80 prosenttia oli tyytyväisiä sähköisen tukihaun neuvontaan ja viestintään.

Sähköisen tukihaun käyttö

Kun kysymyksessä 11 kysyttiin syitä siihen, miksi vastaajat eivät käytä sähköistä tukihakua, suurin osa (46 %) vastaajista kertoi syyksi sen, ettei viljelijä halua tehdä hakemusta sähköisesti. Toiseksi merkittäväksi syyksi vastaajat valitsivat sen, ettei kaikkia lomakkeita voi palauttaa sähköisesti (38 %). Neuvojen oman nettiyhteyden huonoa toimivuutta pidettiin myös syynä olla käyttämättä sähköistä tukihakua. Itselläni on huono nettiyhteys, vastasi kahdeksan prosenttia ja viljelijällä on huono nettiyhteys vastasi neljä prosenttia vastaajista. Muun syyn valitsi neljä prosenttia. Muu syy kohtaan sai avoimesti antaa palautetta. Palautteet olivat yksittäisiä, seuraavasti:

- Viljelijä on unohtanut hakea Vipu-tunnukset tai valtuuttaa neuvojat hakemaan Vipu-tunnukset.
- Viljelijän täytyy tehdä lohkojen yhdistäminen paperilomakkeilla (ei ollut tänä keväänä mahdollista tehdä sähköisesti).
- Mahdollisuus karttakorjaukseen pitäisi aina olla voimassa sähköisesti. Viljelijän pitää nyt viedä paperilla maataloussihteerille.
- Joissain osissa Pornaisia Sonera on ainoa toimivan langattoman yhteyden tarjoaja.
- On paljon talojen sisätiloissa katvealueita, joissa ei 3G-verkko toimi kunnolla, eikä ole kiinteää laajakaistaa käytössä.
- Teknisiä ongelmia tietokoneessa.

Kysymyksessä 13 kysyttiin, onko Uudellamaalla jokin alue, missä nettiyhteys ei toimi ja vaikeuttaa hakemusten tekemistä. Seitsemällä vastaajista oli ollut ongelmia yhteyksien toimivuuden takia. Palautetta tuli seuraavasti: *Joskus saaristossa. Joskus Raaseporissa. Esimerkiksi kotona langattoman nopeus on vain viisi. Yleisesti maakunnassa on vaikeaa, koska on hidas ja yhteys katkeilee. Kuitu pitäisi vetää kaikkialle kohtuullisin kustannuksin.*

Neuvojilta/EU-avustajilta kysyttiin avoimella kysymyksellä, mitä syitä he näkevät siihen, etteivät viljelijät käytä sähköistä tukihakua. Kuusi vastasi, että he arvelevat, että viljelijä tahtoo, että maaseutusihteerit tarkistaa lomakkeet. Muita yleisimpiä syitä olivat: Viljelijällä ei ole nettiyhteyttä eikä tietokonetta (3 kpl) ja viljelijä pelkää virheitä (3 kpl), (Liite 2).

Vastaajilta kysyttiin avoimella kysymyksellä, mikä motivoisi heitä käyttämään sähköistä tukihakua. Vastauksia tuli useita ja kaikki vastaukset olivat erilaisia. Vastaukset olivat rahaan, tietoliikenneyhteyksiin, Vipupalvelun toimivuuteen ja viljelijöiltä saatavaan valtuutukseen liittyviä (Liite 1).

5 VILJELIJÄKYSELY

Tutkimuksen tärkein tavoite oli selvittää, miksi osa viljelijöistä ei käytä sähköistä tukihakua. Sitä selvitettiin viljelijöille toteutetulla kyselyllä. Lisäksi haluttiin selvittää, mikä motivoisi heitä käyttämään sähköistä tukiha-
kua enemmän. Kyselyssä myös kartoitettiin viljelijöiden tyytyväisyyttä saamaansa sähköisen tukihaun neuvontaan ja viestintään sekä halukkuutta osallistua sähköisen tukihaun koulutustilaisuuksiin.

Viljelijäkysely toteutettiin niin, että Uudenmaan maaseutuhallintojen kol-
mesta toimistosta lähetettiin noin 1 950 viljelijän sähköpostiin linkki kyse-
ly-lomakkeisiin. Siitä ei ole tietoa, kuinka monta sähköpostiosoitetta oli
suomenkielisten ja kuinka monta ruotsinkielisten viljelijöiden. Sähköpos-
tin tekstiosuudessa kerrottiin kyselyn tarkoituksesta ja tavoitteista. Kyselyt
lähetettiin marraskuun puolivälissä ja vastausaikaa oli joulukuun alkuun
saakka. Vastaajia oli 470, joista ruotsinkielisiä 135 ja suomenkielisiä 335.
Vastausprosentti oli 24,1 prosenttia, mikä edustaa 12,4 prosenttia koko
Uudenmaan alueen viljelijöistä. Kyselyn tuloksia voidaan pitää luotettavi-
na.

Kyselyssä oli yhteensä 24 kysymystä, joista avoimia kysymyksiä oli kol-
me. Kysymyksiin vastattiin avoimia kysymyksiä lukuun ottamatta yleisesti
hyvin. Kysymyksistä 14 oli pakollisia kysymyksiä eli niihin ei voinut jät-
tää vastaamatta.

5.1 Viljelijäkyselyn aineiston analysointi

Aineiston tilastollisessa analysoinnissa käytettiin SPSS-tilasto-ohjelmaa.
Lisäksi suomen- ja ruotsinkielisten vastausten tiedot yhdistettiin yhteistau-
lukkoon. Näin pystyttiin analysoimaan myös mahdollisia eroja suomen- ja
ruotsinkielisten kesken sekä vertaamaan niitä yksinään yhteistaulukkoon.
Avoimia kysymyksiä ei voi käsitellä tilasto-ohjelmalla, joten avointen ky-
symysten vastaukset kirjoitettiin Word-ohjelmaan ja tallennettiin aiheit-
tain. Tilasto-ohjelmalla saatuja vastauksia analysoitiin prosenttijakaumilla
ja ristiintaulukoimalla. Lähes kaikista monivalintakysymysten muuttujista
laskettiin frekvenssit ja tarkasteltiin niitä. Esitystä havainnollistamaan
oleellisista lukumäärällisistä tuloksista tehtiin taulukkoja ja kaavioita.

Ristiintaulukointeja tehtiin muun muassa eri muuttujien vaikutuksesta nii-
hin syihin, ettei ole haettu tukia sähköisesti, halukkuuteen osallistua kou-
lutuksiin sekä mielipiteisiin tukihaun neuvontapalveluista.

Tilasto-ohjelmalla saatujen vastausten analysoinnin lisäksi, muutamien
kysymysten vastauksia verrattiin myös aikaisempien tutkimusten tuloksiin
vastaavista tai samoista kysymyksistä.

5.2 Viljelijäkyselyn tulokset

Viljelijäkyselyn vastauksissa ei ollut merkittävää eroa suomenkieliseen ja
ruotsinkieliseen kyselyyn vastanneiden kesken. Muutamia pieniä eroja

kuitenkin ilmeni ja nämä erot on esitetty niiltä osin kuin niitä ilmeni. Tulosten esittelyssä on kerrottu vastaajien määrä vain, mikäli oli mahdollista olla vastaamatta kysymykseen. Muussa tapauksessa määrä on aina 470 vastaajaa.

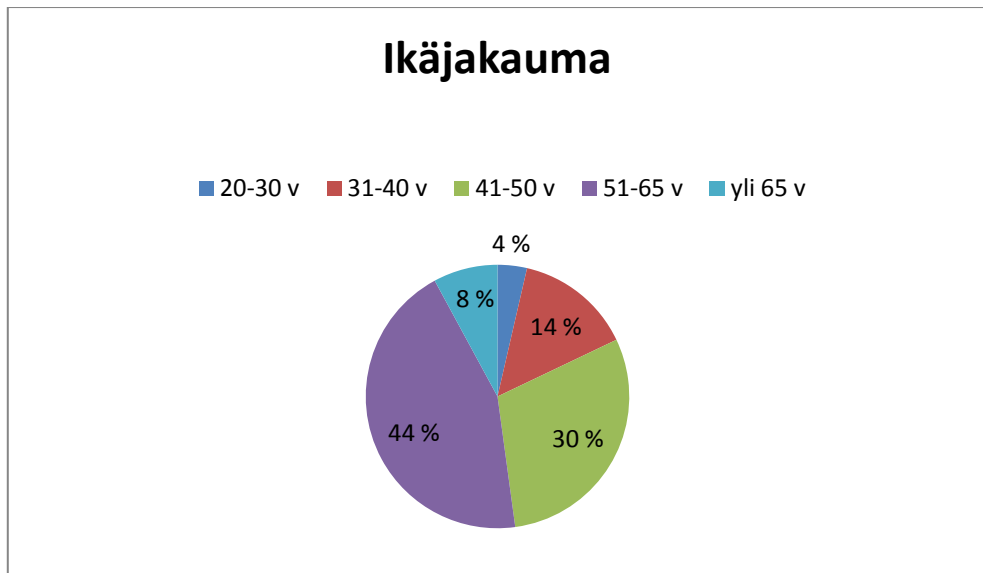
Tutkimuksen luotettavuus

Hyvin tehdyn tutkimuksen avulla saadaan luotettavia vastauksia tutkimuskysymyksiin. Tutkimus on tehtävä puolueettomasti, huolellisesti ja rehellisesti. Reliabiliteetti ja validiteetti kuvaavat tutkimuksen luotettavuutta. Tulosten luotettavuus eli reliabiliteetti tarkoittaa tulosten tarkkuutta eli tutkimuksen tulokset eivät saa olla sattuman varassa. Vaikka joku muu tekisi tutkimuksen, pitäisi tutkimuksen antaa samat tulokset. Validiteetti tarkoittaa tutkimuksen pätevyyttä eli sitä, pystyykö valitulla tutkimusmenetelmällä mittaamaan sitä mitä on tarkoituskin mitata. Kyselytutkimuksen kysymyksiä on mietittävä huolella, jotta ne antaisivat mahdollisimman kattavat vastaukset tutkimusongelman selvittämiseksi. (Heikkilä 2005, 29–30.) Tutkimuksen pätevyyttä varmistettiin laajalla haastattelukierroksella. Sähköisen tukihaun viranomaistahojen haastatteluja suoritettiin yhteensä 27. Haastatteluissa aiheena oli tiedottaa meneillään olevasta opinnäyte-työstä ja toteutettavista kyselytutkimuksista. Haastateltaville lähetettiin myös kyselytutkimuksen kysymyksiä, jotta he voivat antaa palautetta siitä, ovatko kysymykset valideja.

Kyselyn selkeyttä ja ymmärrettävyyttä testattiin ennen kyselyn lähettämistä viljelijöille. Kyselyä testattiin kolmella henkilöllä. Testihenkilöt valittiin sillä perusteella, että he eivät toimi viljelijänä eivätkä maatalouden tukihallinnon piirissä. Heidän palautteensa jälkeen kysely lähetettiin viljelijöille. Kyselyyn vastaaminen oli vapaaehtoista. Vastaajien henkilöllisyys ei tullut ilmi missään vaiheessa, koska kyselyyn ei tarvinnut laittaa nimeä. Kyselylomakkeet käsiteltiin niin, etteivät ne joutuneet missään vaiheessa ulkopuolisten käsiin. Kyselylomakkeet poistettiin verkosta tutkimuksen valmistuttua.

5.2.1 Tilan perustiedot

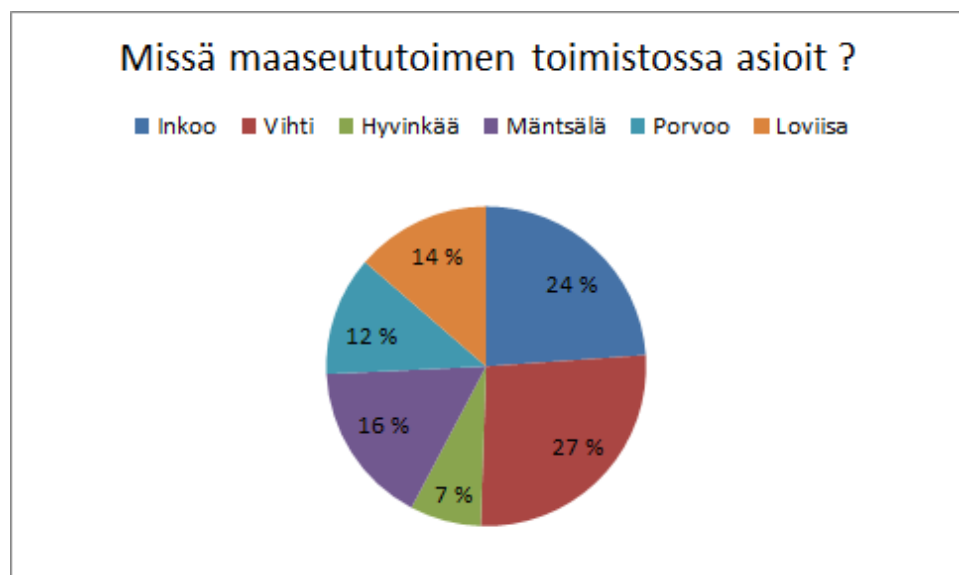
Kyselyn alussa kysyttiin viljelijän sukupuolta, ikää, viljelyksessä olevaa peltopinta-alaa, tilan päätuotantosuuntaa sekä asiointipisteen sijaintia. Kyselyyn vastanneista 470 viljelijästä 76 % oli miehiä ja 24 % naisia. Vastaajia oli kaikista ikäluokista (Kuvio 1. s. 13), eniten eli 44 % oli ikäluokasta 51–65-vuotiaat. Vastaajista n. 80 %:lla oli päätuotantosuuntana kasvinviljely ja noin 20 %:lla kotieläintila. Uusimaa on keskittynyt viljanviljelyyn, kahden kolmasosan tiloista päätuotantosuuntana viljanviljely. Tilakooltaan vastaajat jakaantuivat melko tasaisesti kaikkiin tilakokoluokkiin, eniten eli 28 % oli 15–40 hehtaarin tiloja.

Kuvio 1. Vastaajien ikäjakauma. 470 vastaajaa.

Uudellamaalla on kolme yhteispalvelualueutta ja kullakin alueella on kaksi asiointipistettä. Viljelijät voivat siten asioida Uudellamaalla kuudessa eri asiointipisteessä.

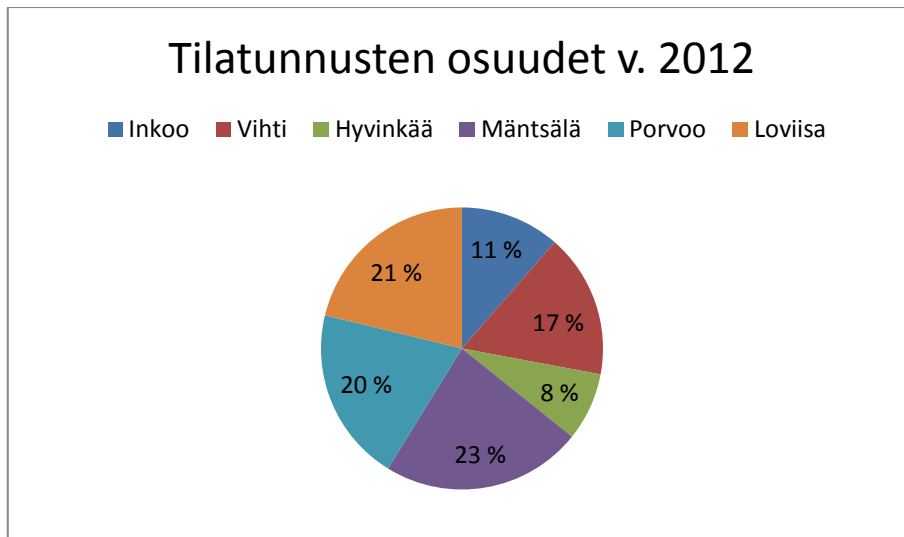
Kysymyksen, missä maaseututoimen toimistossa asioit (Kuvio 2), vastausprosentti vaihteli melko paljon.

Kuvio 2. Maaseututoimen toimistossa asiointi. 470 vastaajaa.

Puolet vastaajista asioi Vihdin ja Inkoon alueella eli Länsi-Uudenmaan alueella, neljännes Hyvinkäällä ja Mäntsälässä eli Keski-Uudellamaalla ja neljännes Porvoossa ja Loviisassa eli Itä-Uudellamaalla.

Maaseutuviraston tilaston mukaan vuonna 2012 tilatunnuksia (Kuvio 3, s. 14) oli Hyvinkäällä 110 kpl, Mäntsälässä 325 kpl, Porvoossa 282 kpl, Loviisassa 299 kpl, Inkoossa 161 kpl ja Vihdissä 233 kpl.

Kuvio 3. Tilatunnusten osuudet vuonna 2012.

Tilatunnusten jakauma vaihtelee jonkin verran kyselyyn vastaajien osuuksiin verrattaessa. Vertailusta voi vetää sen johtopäätöksen, että Inkoon ja Vihdin maaseututoimistossa asioivat viljelijät vastasivat kyselyyn ahkerimmin.

5.2.2 Tilan nettiyhteys ja liittymä

Yleisin verkkoyhteyden muoto oli vastaajilla kiinteä laajakaista, joka oli 44 %:lla tiloista. Pelkästään langaton laajakaista oli 25 %:lla ja 31 %:lla tiloista oli käytössä kummatkin, kiinteä ja langaton laajakaista.

Kysyttäessä tilalla olevaa Internet-liittymää, mikään liittymä ei noussut selkeästi käytetyimmäksi. Soneran liittymä oli 24,5 %:lla, Elisan 19,5 %:lla, Saunalahden 17,6 %:lla, Dna:n 15,1 %:lla, Telefinlandin 1,3 %:lla. Muiden operaattoreiden tarjoamia liittymiä oli 17,6 %:lla. Näitä olivat MSOynet, Kajo, LPOnet, 4n sähkö ja Liljenet.

Viljelijöiden mielestä verkkoyhteydet toimivat Uudellamaalla pääasiassa hyvin. Hyvin tai melko hyvin verkkoyhteys toimi vastaajista 92 %:lla ja huonosti 8 %:lla.

5.2.3 Tukien hakutavat

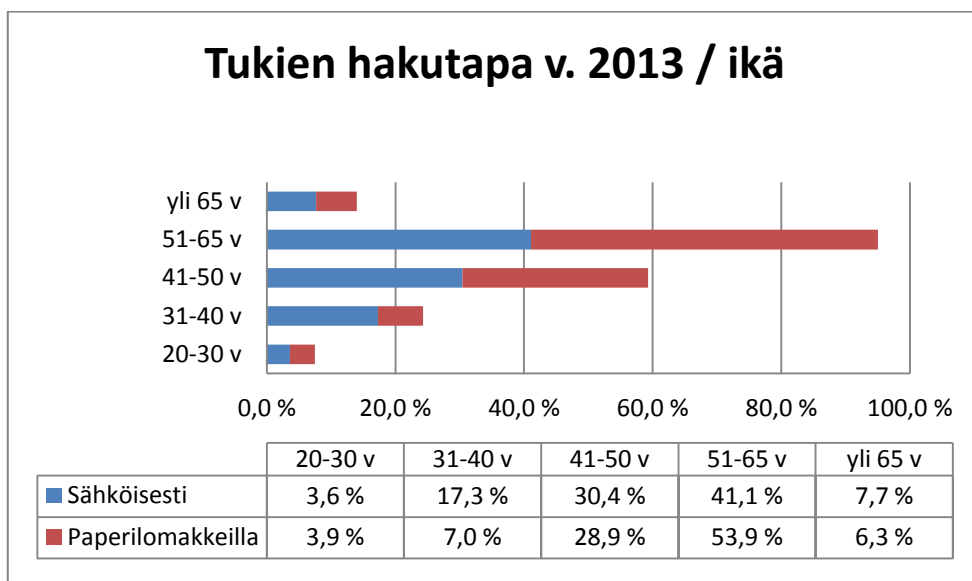
Tukien hakutapaa (Kuvio 4, s. 15) kysyttäessä selvisi, että vuonna 2013 vastaajista tukia haki sähköisesti 72 % ja paperilomakkeilla 27 %. Vastaajista yksi prosenttia ei hakenut tukia.

Kysyttäessä aiottua tukitapaa vuonna 2014 selvisi, että vastaajista aikoo jonkin verran enemmän hakea tukia sähköisesti vuonna 2014 kuin vuonna 2013. Sähköisesti tukia aikoo hakea 83 %, paperilomakkeilla 14 %. Kolme prosenttia vastaajista ei aio hakea tukia lainkaan tai ei osaa sanoa hakeeko tukia vuonna 2014.

Kuvio 4. Tukien hakutavat vuonna 2013.

lällä (Kuvio 5) näytti olevan vaikutusta hakutapaan. Eniten paperilomakkeilla tukia hakivat 51–65-vuotiaat (54 %).

Kuvio 5. Tukien hakutavat vuonna 2013 / ikäjakauma. 470 vastaajaa.

Suurin osa vastaajista haki jo tukia sähköisesti, joten tärkeintä tutkimuksen kannalta oli nostaa esiin niiden vastaajien mielipide, jotka eivät hakeneet tukia sähköisesti.

Kun kysyttiin paperilomakkeilla hakeneilta viljelijöiltä (125 kpl), kuinka he aikovat hakea tukia seuraavana vuonna, niin ilmeni, että lähes puolet vastaajista aikoo hakea tukia sähköisesti vuonna 2014.

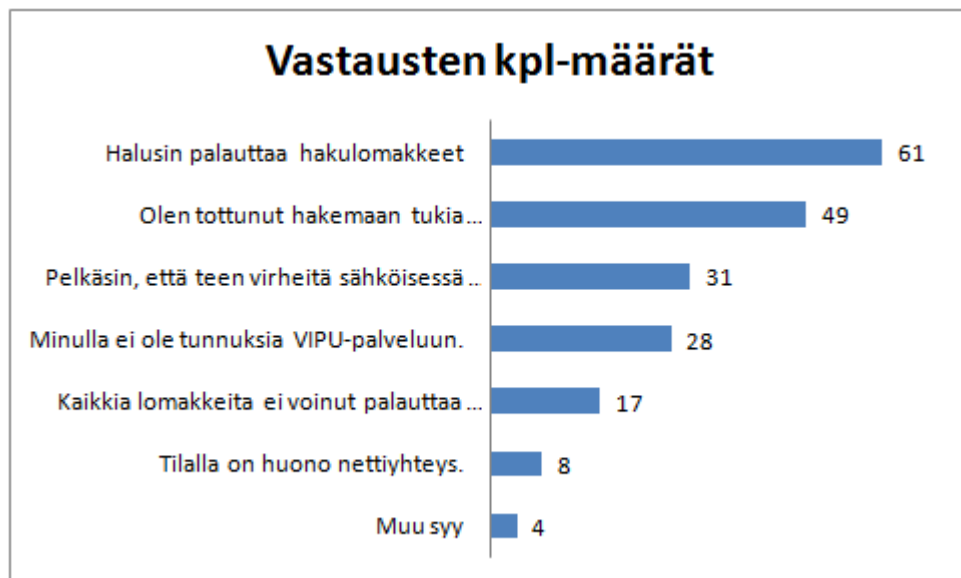
Maaseutuviraston tilastojen mukaan vuonna 2014 Uudenmaan ELY-keskuksen alueella päätukihaun sähköisten hakemusten osuus tiloista oli 50 %. Nousua verrattuna vuoteen 2013 oli seitsemän prosenttiyksikköä.

Hakulomakkeiden täyttötapa

Kysyttäessä paperilomakkeilla hakijoilta (125 kpl), miten lomakkeet täytettiin, vastaajista 75 % täytti hakemukset itsenäisesti tai puolison avustuksella. Vastaajista kahdeksan prosenttia täytti hakemukset EU-avustajan avustuksella, yhdeksän prosenttia ProAgrian neuvojan avustuksella, toisen viljelijän avustuksella kuusi prosenttia, koulutustilaisuuksissa yksi prosenttia, ja yksi prosentti vastaajista valitsi muun syyn.

5.2.4 Syyt olla hakematta tukia sähköisesti

Kysymyksessä kymmenen kysyttiin paperilomakkeilla hakeneiden syitä siihen, miksi he eivät hakeneet tukia sähköisesti (Kuvio 6). Kysymyksessä oli mahdollista valita monta vaihtoehtoa. Vastauksia verrattiin myös Mavin keväällä 2013 tekemään viljelijätukihakukyselyn vastauksiin. Havaittiin, että näiden kyselyiden tuloksissa ei ollut merkittävää eroa. Tässä tutkimuksessa ja Mavin suorittamassa tutkimuksessa viljelijöiden tärkein syy olla käyttämättä sähköistä tukihakua oli se, että viljelijä halusi palauttaa tukihakemuksen henkilökohtaisesti kunnan maaseututoimistolle. Molempien tutkimusten mukaan myös tottumus hakea tuet paperilomakkeilla oli merkittävä syy olla käyttämättä sähköistä tukihakua. Huomattavaa oli se, että vaikka kaikkia lomakkeita ei voinut palauttaa sähköisesti, oli se vain alle kymmenelle prosentille vastaajista ongelma.

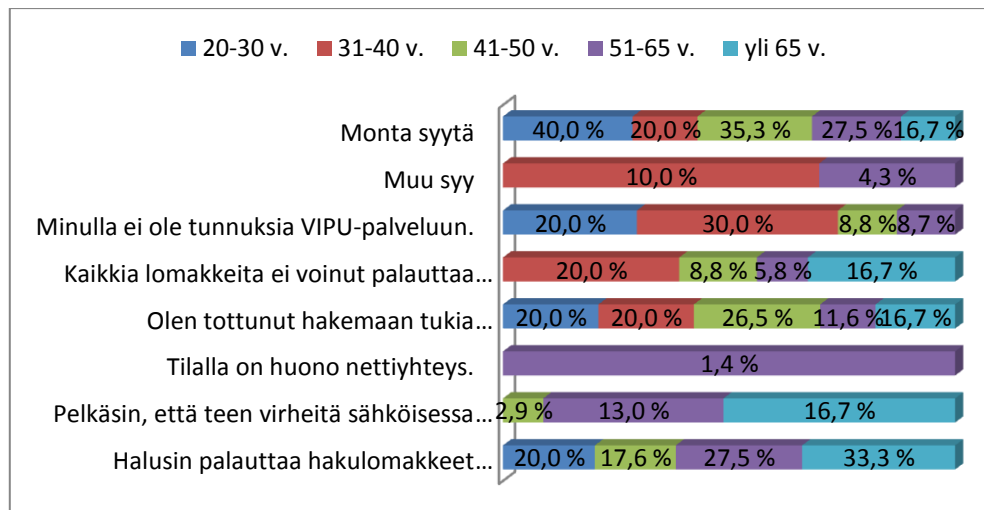

Kuvio 6. Viljelijöiden vastaukset. Paperilomakkeilla tukia hakeneiden syyt olla hakematta tukia sähköisesti (mahdollista valita monta syytä). Vastaajia 125.

Ristiintaulukointi / ikä

Kun ristiintaulukoitiin ikää ja paperilomakkeilla tukia hakeneiden syitä olla hakematta tukia sähköisesti (Kuvio 7, s. 17), huomion arvoista oli, että viljelijän iällä oli vaikutusta virheiden pelkoon. Virheiden pelkoa sähköisessä tukihaussa ei koettu lainkaan ikäluokissa 20–30-vuotiaat ja 31–40-vuotiaat. Yli 65-vuotiaista 17 % vastasi, että pelkää tekevänsä virheitä ja 51–65-vuotiaista 13 % vastasi, että pelkää tekevänsä virheitä. Viljelijän

iällä oli vaikutusta myös siihen, onko viljelijällä tunnuksia Vipupalveluun. 20–30-vuotiaista 20 prosentilla ja 31–40-vuotiaista 30 prosentilla ei ollut tunnuksia Vipupalveluun. 41–50-vuotiaista ja 51–65-vuotiaista yhdeksällä prosentilla ei ollut tunnuksia Vipupalveluun.

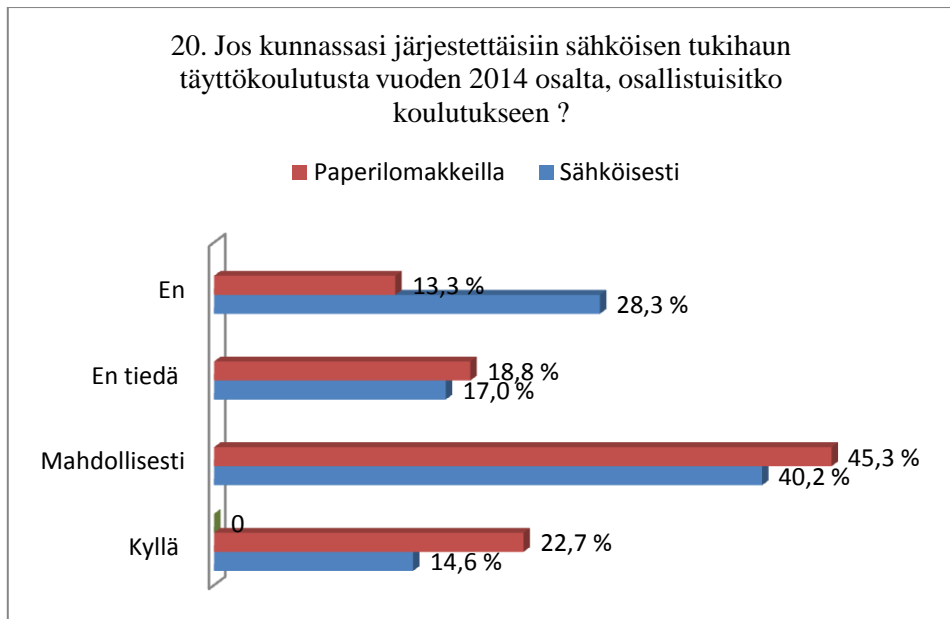
Kuvio 7. Viljelijöiden vastaukset. Ristiintaulukointi ikään ja paperilomakkeilla tukia hakeneiden syihin olla hakematta tukia sähköisesti. Vastaaajia 125.

Ristiintaulukointi / maaseututoimen toimisto

Kun analysoitiin maaseututoimen toimistossa asiointia syihin olla hakematta tukia sähköisesti, havaittiin että Inkoossa 14 %, Vihdissä 15 % ja Porvoossa 17 % vastasi, ettei heillä ole tunnuksia Vipupalveluun. Mäntsälästä kuudella prosentilla ja Loviisasta neljällä prosentilla ei ollut tunnuksia Vipupalveluun. Hyvinkään toimistolla asioivista kukaan ei vastannut, että heiltä puuttuu tunnukset. Virheitä pelättiin hieman enemmän Vihdissä (14 %), Porvoossa (11 %) ja Hyvinkäällä (10 %) kuin Inkoossa (7 %), Mäntsälässä (6 %) ja Loviisassa (4 %).

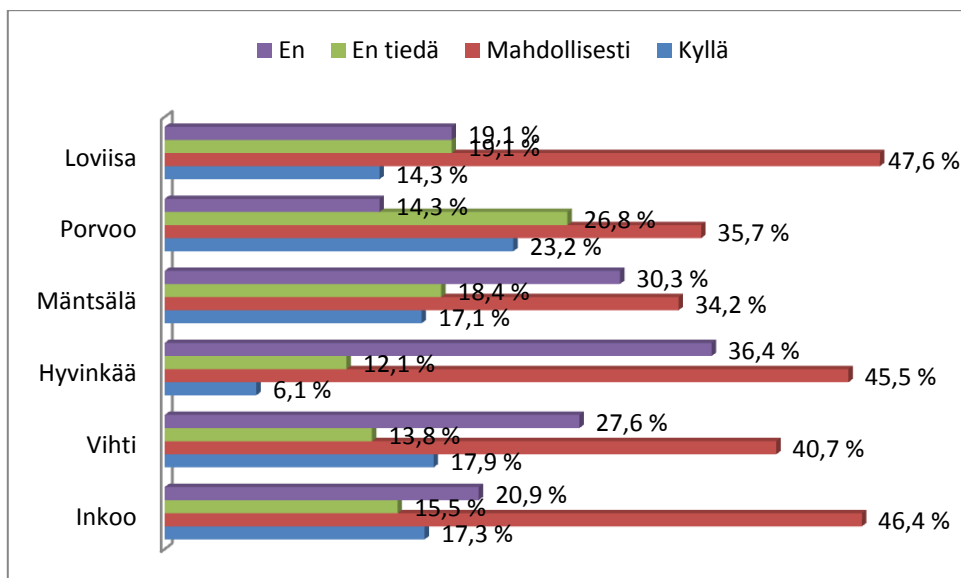
5.2.5 Halukkuus osallistua sähköisen tukihaun koulutukseen

Koulutuskysymyksessä oli yksilöity koulutustapa: Tilaisuudet järjestettäisiin tietokonehuokassa pienryhmässä (10–15 viljelijää), jossa saisi henkilökohtaista neuvontaa. Tilaisuudessa lomakkeet täytettäisiin valmiiksi ja lähetettäisiin sähköisesti. Kun kysyttiin viljelijöiden halukkuutta osallistua sähköisen tukihaun koulutukseen, selvisi, että yli 50 % viljelijöistä on halukas tai mahdollisesti halukas osallistumaan koulutukseen. Suomenkieliseen kyselyyn vastaajista 55 % oli halukkaita osallistumaan koulutuksiin ja ruotsinkieliseen kyselyyn vastaajista 65 %. Hakutavalla ei ollut merkittävää eroa koulutushalukkuuteen (Kuvio 8, s. 18). Sähköisesti hakeneista 55 % ja paperilomakkeilla hakeneista 68 % oli halukkaita osallistumaan koulutukseen. Vain 13 % paperilomakkeilla hakeneista viljelijöistä vastasi, etteivät olleet halukkaita osallistumaan koulutukseen. Sähköisesti hakeneista 28 % eivät olleet halukkaita osallistumaan koulutukseen.

Kuvio 8. Viljelijöiden vastaukset. Halukkuus osallistua sähköisen tukihaun koulutukseen hakutavan mukaan. 470 vastaajaa.

Ristiintaulukoitaessa koulutushalukkuutta sen mukaan, missä maaseutu-toimen toimistossa viljelijät asioivat, selvisi asiointitoimistolla olevan vaikutusta vastauksiin (Kuvio 9). Eniten eroja oli ei-vastausten määrässä. Ei-vastaajien määrä vaihteli asiointitoimiston mukaan seuraavasti: vähiten ”en osallistuisi koulutukseen” vastasivat Porvoon toimistolla asioivat (14,3 %) ja eniten ei-vastauksia oli Hyvinkään toimistolla asioivilla (36,4 %). Kysymykseen vastasivat kaikki kyselyyn vastanneet.

Kuvio 9. Viljelijöiden vastaukset. Jos kunnassasi järjestettäisiin sähköisen tukihaun täyttökoulutusta vuoden 2014 osalta, osallistuisitko koulutukseen? Maaseutu-toimen toimistot. Vastaajia 470.

Tutkimuksessa selvisi, että vain 31 vastaajaa oli osallistunut sähköisen tukihakuun täyttökoulutukseen pienryhmässä. Asiointitoimiston mukaan luvut

olivat: Hyvinkää (1), Mäntsälä (3), Porvoo (5), Vihti (7), Inkoo (7) ja Loviisa (8).

Kysymyksessä 21 kysyttiin avoimella kysymyksellä ei-vastaajien syitä, miksi ei haluta koulutusta. Suurin osa vastasi, että ei ole tarvetta koulutukselle. Seuraavanlaisia yksittäisiä vastauksia tuli: *"Riittää, kun on selkeät ohjeet, joko paperisena tai sähköisessä muodossa", "Saan koulutuksen muuta kautta", "Kun täytän paperilomakkeet, tiedän miten olen täyttänyt ja saan samalla myös todisteen, että olen palauttanut lomakkeet.", "Mieluummin pyydän apua toiselta viljelijältä.", "En ajatellut hakea tukea sähköisesti ennen kuin on aivan pakko.", "Muuten en koe tarvitsevani koulutusta, paitsi sen takia, kun säännöt muuttuvat joka vuosi."*

Tulos osoitti, että viljelijöillä on halukkuutta osallistua tukihaun koulutukseen pienryhmissä.

5.2.6 Tukihaun neuvontapalveluiden hyödyllisyys

Kysymyksessä miten hyödyllisenä olet pitänyt seuraavia tukihaun neuvontapalveluita, oli annettu arvioitavaksi kahdeksan neuvontapalvelua. Palvelut olivat: kunnan maaseututoimen antama apu, koulutustilaisuudet, Vipupalvelu, neuvoja/EU-avustajan antama apu, haku- ja täyttöohjeet verkossa, Mavin puhelinpäivystys, Maaseudun Tulevaisuus ja Landsbygdens Folk, painetut hakuopas ja täyttöohjeet. Kaikki palvelut ristiintaulukoitiin ja analysoitiin hakutavan ja maaseututoimistossa asioinnin mukaan.

Kunnan maaseututoimen antaman avun koki kolme neljäsosaa vastaajista hyödylliseksi tai erittäin hyödylliseksi. Maaseututoimiston sijainnilla ja hakutavalla ei ollut merkittävää vaikutusta vastauksiin.

Noin puolet vastaajista koki *koulutustilaisuudet* hyödylliseksi tai erittäin hyödylliseksi. Maaseututoimiston sijainnilla ja hakutavalla ei ollut merkittävää vaikutusta vastauksiin.

Kolme neljäsosa vastaajista koki *Vipu-palvelun* hyödylliseksi tai erittäin hyödylliseksi. Maaseututoimiston sijainnilla ei ollut merkittävää eroa vastauksiin. Sähköisesti hakeneista 86 % koki Vipupalvelun hyödylliseksi tai erittäin hyödylliseksi ja paperilomakkeilla hakeneistakin Vipupalvelun koki hyödylliseksi tai erittäin hyödylliseksi 38 %.

Neuvoja/EU-avustajan antama apu

Lähes puolet kaikista vastaajista valitsi vaihtoehdon: en osaa sanoa. Tulokset analysoitiin niin, että koska vastaajat olivat käyttäneet palvelua niin vähän, ei vastauksista voi vetää erityisiä johtopäätöksiä. Toisaalta voi olla niin, että neuvojaa käyttäneet eivät ole vastanneet kyselyyn. Porvoon maaseututoimiston toimistossa asioivat kokivat palvelun eniten hyödylliseksi. Porvoossa asioivista 50 % koki neuvojan/EU-avustajan antaman avun hyödylliseksi tai erittäin hyödylliseksi.

Sähköisesti tukia hakeneista viljelijöistä 77 % koki *haku- ja täyttöohjeet verkossa* hyödylliseksi tai erittäin hyödylliseksi, paperilomakkeilla hake-

neista vastaava luku oli 46 %. Maaseututoimiston sijainnilla ei ollut merkittävää vaikutusta vastauksiin.

Mavin puhelinpalvelua vastaajat olivat käyttäneet niin vähän, ettei vastauksista voi vetää johtopäätöksiä. Yli 65 % vastaajista valitsi vaihtoehdon, en osaa sanoa.

64 % vastaajista koki lehdet *Maaseudun Tulevaisuus* ja *Landsbygdens Folk* hyödylliseksi tai erittäin hyödylliseksi.

Yli 66 % vastaajista koki *Painettu hakuopas ja täyttöohjeet* -palvelun hyödylliseksi tai erittäin hyödylliseksi.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Koska haastatteluissa ja kahdessa suoritetussa kyselyssä esitettiin osittain eri kysymyksiä, myös tutkimuksen johtopäätökset koettiin tärkeäksi jakaa kolmeen osa-alueeseen.

6.1 Haastattelut Uudellamaalla ja Pirkanmaalla

Uudenmaan viranomaistahojen haastatteluissa selvisi, että Uudellamaalla järjestettiin vuonna 2013 yhteiskoulutustilaisuuksia. Tilaisuudet olivat suurimmaksi osaksi sellaisia, joissa ei käytännössä tehty hakulomakkeita, vaan näytettiin sähköisen haun tekemistä teoriassa. Tämän tapaiset koulutustilaisuudet koettiin epäsopiviksi. Vuonna 2013 järjestettiin myös sähköisen tukihaun kurseja ja käytön opastusta jonkin verran. Nämä koulutusmenetelmät koettiin toimiviksi, mutta samalla koettiin, että alueella on kouluttajista pulaa.

Sastamalassa ja Lempäälässä, joissa tukia haetaan sähköisesti koko maahan verrattuna erittäin paljon, on panostettu tuntuvasti sähköisen tukihaun koulutuksiin heti sähköisen tukihaun aloitusvuonna 2009. Koulutuksia on järjestetty vuosittain useita ja niitä järjestetään edelleen. Jos Uudellamaalla halutaan vastaavia tuloksia, tulisi viljelijöille tarjota sähköisen tukihaun yksityisopastusta huomattavasti nykyistä enemmän.

6.2 Neuvoja- ja EU-avustajakyselyn johtopäätökset

Kyselyn tärkeimpinä johtopäätöksinä voidaan pitää sitä, että neuvijat ja EU-avustajat olivat pääosin tyytyväisiä saamaansa sähköisen tukihaun neuvontaan ja viestintään. He tekivät yli puolet tukihakemuksista kuitenkin edelleen paperilomakkeilla. Kun analysoitiin syitä siihen, miksi tukihaun neuvijat eivät hakeneet tukia sähköisesti, selvisi että tärkeimpinä syinä he pitivät sitä, että viljelijät eivät halunneet tehdä hakemuksia sähköisesti. Toinen tärkeä syy paperilomakkeiden käyttöön oli se, että kaikkia lomakkeita ei voinut palauttaa sähköisesti. Nettiyhteyden huonolla toimivuudella näytti olevan jonkin verran merkitystä. Neuvojista ja EU-avustajista kahdeksan prosenttia vastasi, että itselläni on huono nettiyhte-

ys. Lisäksi avoimiin kysymyksiin vastanneista seitsemän vastaajaa kommentoi jollain tavalla nettiyhteyden huonoa toimivuutta.

6.3 Viljelijäkyselyn johtopäätökset

Tutkimus käsitteli uusimaalaisten viljelijöiden sähköisen tukihaun käyttöä. Tutkimuksessa pyrittiin selvittämään syitä siihen, miksi viljelijät eivät käytä sähköistä tukihakua, viljelijöiden tyytyväisyyttä saamaansa tukihaun neuvontapalveluihin sekä viljelijöiden halukkuutta osallistua sähköisen tukihaun koulutuksiin.

Tutkimuksessa selvitettiin syitä siihen, mikseivät viljelijät hae tukia sähköisesti Uudellamaalla. Tutkimuksessa selvisi, että eniten vaikutti se, että haluttiin säilyttää kontakti maaseutusihteeriin sekä tottumus paperilomakkeilla hakuun. Vipu-tunnusten puuttumista pidettiin myös oleellisena syyinä. Lisäksi selvisi, että viljelijät epäilivät omaa osaamistaan.

Paperilomakkeilla tukia hakeneilla viljelijöillä viljelijän iällä oli vaikutusta virheiden pelkoon. Eniten virheitä pelkäsivät tekevänsä 51–65-vuotiaat (13 %) ja yli 65-vuotiaat (17 %). Muissa ikä-ryhmissä virheiden tekemistä ei pelätty. Viljelijän iällä näytti olevan vaikutusta myös siihen, oliko viljelijällä tunnuksia Vipu-palveluun. 20–30-vuotiaista 20 prosentilla ei ollut tunnuksia ja 31–40-vuotiaista 30 prosentilla ei ollut tunnuksia Vipu-palveluun. Vanhemmilla ikäryhmillä oli vähemmän Vipu-palvelun tunnuksiin liittyviä ongelmia: 41–50-vuotiaista ja 51–65-vuotiaista yhdeksällä prosentilla ei ollut tunnuksia Vipu-palveluun. Yli 65-vuotiaista vastaajista kukaan ei valinnut Vipu-palvelun tunnusten puuttumista syyksi olla hakematta sähköisesti tukia.

Koska tutkimustulokset osoittivat, että osalla nuorista viljelijöistä ei ollut tunnuksia Vipu-palveluun, on aiheellista selvittää, onko tiloilla tehty sukupolvenvaihdosta. Vai onko niin, että nuoret eivät ole hoitaneet tunnuksiaan kuntoon. Voi toki olla niinkin, että koska viljelijät tiesivät, että Vipu-tunnukset poistuvat käytöstä vuoden 2014 tammikuussa, osa nuorista viljelijöistä ei sen takia ollut hakenut tunnuksia.

Vastaajat olivat pääosin tyytyväisiä saamaansa tukihaun neuvontaan ja viestintään.

Vastaajat olivat pääosin halukkaita osallistumaan koulutukseen. Paperilomakkeilla tukia hakeneista viljelijöistä 68 prosenttia osoitti halukkuutta koulutukseen ja sähköisesti hakeneista 55 prosenttia. Vain 13 prosenttia paperilomakkeilla hakeneista viljelijöistä vastasi, etteivät olleet halukkaita osallistumaan koulutukseen. Sähköisesti hakeneista 28 prosenttia ei ollut halukkaita osallistumaan koulutukseen.

7 TOIMENPIDESUOSITUKSET JA KEHITTÄMISTOIMENPITEET

Uudellamaalla olisi hyvä panostaa paperilomakkeilla hakeneiden viljelijöiden aktivointiin osallistua sähköisen tukihaun koulutuksiin. Sähköisen

tukihaun koulutusten toteuttamisesta pienryhmissä on hyvät kokemukset Sastamalassa ja Lempäälässä. Lisäksi tämä tutkimus osoitti, että uusmaalaiset viljelijät ovat halukkaita koulutuksiin pienryhmissä. Koulutuksien olisi hyvä olla tukihaun täyttökoulutuksia pienryhmissä. Jotta tavoitetaan mahdollisimman paljon viljelijöitä, on koulutukseen aktivointia hyvä tehdä kirjeitse ja puhelimitse. Viljelijöiden tavoittamiseksi suositellaan, että esimerkiksi kunnan maaseutuasiamiehet voivat soittaa ja kertoa, miten sähköinen tukihaku toimii ja samalla kysellä, olisiko halukkuutta koulutuksiin. Kun viljelijöitä lähestytään, on viestinnässä tärkeää korostaa, että koulutustilaisuuksissa ei vaadita erityisiä atk-taitoja.

Itse koulutuksissa on tarpeen korostaa sitä, että sähköisen hakemuksen voit tulostaa itselleen. Näin parannetaan viljelijöiden luottamusta siihen, että hakemus on varmasti mukana tukihaussa. Jotta koulutuksista ei synny tarpeettomia lisäkustannuksia esimerkiksi tietokoneiden vuokraamisesta, ovat koulutustilaisuudet tarpeen järjestää tiloissa, joissa on jo valmiina tietokoneet. Tällaisia tiloja voivat olla esimerkiksi koulujen atk-luokat. Mikäli vielä saadaan mukaan yhteistyökumppani, esimerkiksi tuottajajärjestö maksamaan koulutustilojen vuokrat, lähtee kuntien maaseutuhallinto todennäköisemmin mukaan järjestämään koulutuksia.

Viljelijöihin, jotka eivät pääse koulutustilaisuuksiin, on tarpeen ottaa yhteyttä ja miettiä, voisiko joku auttaa heitä sähköisen hakemuksen tekemisessä. Esimerkiksi Lempäälässä maaseutuasiamiehet soittivat viljelijöille ja kysyivät, voiko neuvoja tulla tilalle auttamaan sähköisessä tukihaussa. Mikäli viljelijät suhtautuivat myönteisesti tilakäynteihin, maaseutuasiamies sopi tilakäyntien ajankohdat. Tilakäynneillä toimittiin kahdella tavalla:

- ProAgrian neuvoja kävi viljelijöiden luona opastamassa sähköistä tukihakua. Viljelijä teki itse haun sähköisesti ja neuvoja toimi avustajana.
- Viljelijä antoi neuvojalle valtuutuksen ja neuvoja teki sähköisen tukihaun.

Kehittämistoimenpiteinä suositellaan, että panostetaan myös EU-avustajien ja ProAgrian neuvojen sähköisen tukihaun koulutuksiin. Koulutusten tavoitteena on lisätä tukihaun neuvojen osaamista. Koska tutkimuksessa selvisi, että Uudellamaalla on pulaa kouluttajista, on tarpeen myös kartoittaa ProAgrian neuvojen ja EU-avustajien halukkuutta sähköisen tukihaun kouluttajan rooliin. Koska tutkimuksessa selvisi, että neuvot ja EU-avustajat kokevat, että nettiyhteydet eivät toimi hyvin kaikkialla Uudenmaan alueella, olisi kiinnitettävä huomiota heidän verkkoyhteyksiensä parantamiseen.

8 POHDINTA

Maaseutuviraston tavoitteena on mahdollisimman yksinkertainen ja tehokas tukijärjestelmä. Vaikuttavin tapa tehostaa tukijärjestelmän toimeenpanoa on maaseutuhallinnon yhteisten prosessien johdonmukainen sähköistäminen, (Maaseutuviraston strategia 2013, 3.) joten opinnäytetyön aihe oli näin ollen hyvin ajankohtainen.

Viljelijäkyselyn vastausprosentti oli 24,1 prosenttia, mikä oli yllättävän hyvä. Kyselyyn vastanneet ovat todennäköisesti innokkaammin hakemassa tukia sähköisesti kuin maakunnassa yleensä, mikä voi tarkoittaa sitä, että kyselyyn vastasivat pääasiassa he, joita asia kiinnostaa. Kyselyn tuloksia voi mahdollisesti pitää yleistettävänä koskemaan myös muita vastaavia kuntia.

Tutkimusta voi pitää onnistuneena siltä osin, että se antoi vastaukset tutkimuskysymyksiin. Haastatteluita oli erityisen antoisaa tehdä ja tutkimuksen aikana saatiin luotua mielenkiintoisia ja hyödyllisiä yhteyksiä maaseutuhallintojen ja muiden toimijoiden viranomaistahoihin. Kyselyyn tulleita vastauksia oli mielenkiintoista lukea ja ristiintaulukoinnin maailmaan oli hauska uppoutua, välillä liiaksi asti.

Tutkimuksessa ei sinällään tullut esille mitään sellaista sähköiseen tukihaakuun liittyvää uutta syytä, mitä ei aiemmin tehdyissä tutkimuksissa olisi selvinnyt. Tutkimus vahvisti sen käsityksen, että myös Uudellamaalla viljelijöille tärkein syy olla käyttämättä sähköistä tukihakua oli se, että viljelijä halusi palauttaa tukihakemuksen henkilökohtaisesti kunnan maaseututoimistolle. Myös tottumus hakea tuet paperilomakkeilla oli merkittävä syy olla käyttämättä sähköistä tukihakua.

Tutkimuksen tulos antaa aihetta miettiä, olisiko joitain muita keinoja, joilla viljelijöiden suhde maaseututoimistoon säilytettäisiin, mutta samalla saataisiin viljelijät hakemaan tukea sähköisesti.

LÄHTEET

Aaltola, J. & Valli, R. 2001. Ikkunoita tutkimusmetodeihin. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 2001. Viitattu 19.2.2014 ja 4.3.2014.

Hirsijärvi, S. & Hurme, H. 2004. Tutkimushaastattelu, Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Yliopistopaino Helsinki. Viitattu 19.2.2014.

Jokipii, P-M. 2013. Maaseutuvirasto. Raportti paperilomakkeilla tukia hakeneiden palautekyselyistä yhteistoiminta-alueittain. Seinäjoki 3/2013.

Koskela, M & Mustonen, A. 2009. Savonia ammattikorkeakoulu. Sähköinen tukihaku – käyttökokemuksia ja kehittämisehdotuksia. Opinnäytetyö.

Laki maaseutuhallinnon järjestämisestä kunnissa 3/2010. 30.3.2010/210. Viitattu 13.1.2014.

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoimituksessa 13/2003. 24.1.2003/13. Viitattu 13.1.2014.

Lempäälä-Vesilahden Sanomat. 6.5.2013. Valtaosa viljelijöistä haki tuet sähköisesti. Viitattu 19.2.2014.
<http://lvs.fi/2013/05/06/valtaosa-viljelijoista-haki-tuet-sahkoisesti/>

Maa- ja metsätalousministeriö 2014a. Jäsenvaltioiden yhteinen maatalouspolitiikka. Viitattu 11.9.2014.
<http://www.mmm.fi/fi/index/etusivu/maatalous/maatalouspolitiikka.html>

Maa- ja metsätalousministeriö 2014b. Maataloustuotanto. Viitattu 24.9.2014.
<http://www.mmm.fi/fi/index/etusivu/maatalous.html>

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK. Viitattu 31.3.2014. Vastuuvakuutettu EU-avustaja auttaa tukihaussa.
http://www.mtk.fi/jasenyys/jasenedut/neuvonta_laki/fi_FI/eu-avustaja/.

Maaseutuvirasto 2014. Käyttäjätalastoja. Viitattu 31.3.2014.
<http://www.mavi.fi/fi/oppaat-ja-lomakkeet/vipu/ominaisuudet-ja-edut/Sivut/K%C3%A4ytt%C3%A4j%C3%A4tilastoja.aspx>

Maaseutuvirasto 2014a. Päätukihakun sähköisten hakemusten osuus 455-lomakkeen jättäneistä tiloista. Viitattu 13.1.2014.
<http://www.mavi.fi/fi/oppaat-ja-lomakkeet/vipu/ominaisuudet-ja-edut/Documents/s%C3%A4hk%C3%B6iset%20hakemukset%208.5.2014.pdf>

Maaseutuvirasto 2014b. Strategia 2013–2017. Viitattu 13.1.2014.
<http://www.mavi.fi/fi/tietoa-meista/Sivut/Strategia-2013%E2%80%932017.aspx>

Maaseutuvirasto. 2014c. Tuet ja palvelut, Viljelijä, Viitattu 13.1.2014.

<http://www.mavi.fi/fi/tuet-ja-palvelut/viljelijä/Sivut/default.aspx>

Maaseutuvirasto. 2014d. Sähköisen asioinnin kehittäminen.

Viitattu 13.1.2014.

<http://www.mavi.fi/fi/tietoa-meista/Sivut/sahkoinen-asiointi.aspx>

Maaseutuvirasto. 2014e. Tuet ja palvelut, Viljelijä. Viitattu 13.1.2014.

<http://www.mavi.fi/fi/tuet-ja-palvelut/viljelijä/Sivut/default.aspx>

Maaseutuvirasto 2014f. Maaseutuvirasto hallinnoi. Viitattu 11.9.2014.

<http://www.mavi.fi/fi/Sivut/default.aspx>

Maaseutuvirasto 2014g. Vipu – viljelijän verkkoasiointi. Viitattu 11.9.2014.

<http://www.mavi.fi/fi/oppaat-ja-lomakkeet/vipu/Sivut/default.aspx>

Maaseutuvirasto 2014h. Yhä useampi hakee tuet verkossa. Viitattu 11.9.2014.

<http://www.mavi.fi/fi/oppaat-ja-lomakkeet/vipu/ominaisuudet-ja-edut/Sivut/default.aspx>

Maaseutuvirasto 2014i. Viljelijätukien haku alkaa Vipu-palvelussa 9.4.2014. Viitattu 11.9.2014.

<http://www.mavi.fi/fi/tietoa-meista/tiedotteet/2013/Sivut/vipu-avautuu.aspx>

Maaseutuvirasto 2013. Maaseutuviraston strategia 2013–2017. Seinäjoki 3/2013. Viitattu 11.9.2014.

http://www.mavi.fi/fi/tietoa-meista/suunnittelu-ja-seuranta/Documents/mavi_strategiajulkaisu_2013-2017.pdf

Maaseutuviraston toimintakertomukset 2010–2012.

<http://www.mavi.fi/fi/tietoa-meista/suunnittelu-ja-seuranta/Sivut/tulosohjausasiakirjat.aspx>

Maataloustilastot. 7.4.2014. Maatalous- ja puutarhayritysten rakenne 2013. Viitattu 24.9.2014.

<http://www.maataloustilastot.fi/maatalous-ja-puutarhayritysten-rakenne>

Maatila ICT. 2014a. Sähköinen tukihaku Vipu. Viitattu 11.9.2014.

<http://www.maatilaict.fi/materiaalit/19>

Perälampi, T. 2014. Maaseutupäällikkö. Lempäälän maaseutuhallinto. Sähköisen tukihaun edistämistoimet Lempäälässä. Sähköposti 29.1.2014.

Pitkänen, S. & Rytkönen-Suontausta, T. 8.8.2012. Itä-Suomen yliopisto. Miten teen verkkokyselyn tai – lomakkeen Googlessa.

<https://wiki.uef.fi/pages/viewpage.action?pageId=15466918>

ProAgria Länsi-Suomi. 2014a. Tukineuvonta ProAgria Länsi-Suomesta. Viitattu 11.9.2014.

<https://lansi-suomi.proagria.fi/ajankohtaista/3080>

ProAgria Länsi-Suomi. 2014b. Sähköisestä tukihausta hyviä kokemuksia. Viitattu 11.9.2014.

<https://lansi-suomi.proagria.fi/ajankohtaista/3080>

Valtiontalouden tarkastusviraston tarkastuskertomus 4 / 2013. Tuloksellisuustarkastuskertomus. Maatalouden tukihallinto. Tukihallinnon kustannukset ja niiden kohdentuminen. Helsinki: Edita Prima Oy.

Valtiovarainministeriö 2014a. Sähköisen asioinnin palvelut. SADE-ohjelma. Viitattu 11.8.2014.

http://www.vm.fi/vm/fi/16_ict_toiminta/04_sahkoinen_asiointi/index.jsp

Westerholm L. 2011. Satakunnan ammattikorkeakoulu. Viljelijöiden sähköiset asiointipalvelut, case Urjalan kunta. Opinnäytetyö.

HAASTATTELUT

Jokipii, P-M. 2013. Maaseutuviraston kyselyt sähköisestä tukihausta. Haastattelu 25.10.2013.

Nääppä, P. 2013. Maaseutuasiamies. Lempäälän maaseutuhallinto. Sähköisen tukihaun edistämistoimet Lempäälässä. Puhelinhaastattelu 16.9.2013.

Perälampi, T. 2013. Maaseutupäällikkö. Lempäälän maaseutuhallinto. Sähköisen tukihaun edistämistoimet Lempäälässä. Puhelinhaastattelu 18.9.2013.

Pylysy, K. 2013. Maaseutujohtaja. Sastamalan maaseutuhallinto. Sähköisen tukihaun koulutukset Sastamalassa ja Lempäälässä. Puhelinhaastattelu 23.9.2013 ja henkilökohtainen haastattelu 16.10.2013.

Raita-aho, T. 2013. EU-neuvoja. MTK Pirkanmaa. Sähköinen tukihaku Pirkanmaalla. Puhelinhaastattelu 20.9.2013.

Vartio, R. 2013. Maaseutuasiamies. Länsi-Uudenmaan maaseutuhallinto. Vihdin toimipiste. Sähköinen tukihaku Uudellamaalla. Tukihaun koulutus-tilaisuudet. Puhelinhaastattelu 29.10.2013.

Westerlund, B. 2013. Toiminnanjohtaja. NSP Nyland. Sähköinen tukihaku Uudellamaalla. Tukihaun koulutustilaisuudet. Puhelinhaastattelu 25.9.2013.

Neuvojien/EU-avustajien vastauksia
Mikä motivoisi sinua käyttämään sähköistä tukihakua?

Toimivat yhteydet ja valtuutukset, toimiva käyttöliittymä.

Haun avautuminen mahdollisimman varhain maaliskuun puolivälissä.

Vipu-neuvoja ja useat tarkisteet, jotka tekevät virhemahdollisuudet olemattomiksi.

Helppous korjata.

Sähköinen tukihaku ei helpota neuvojan työtä lainkaan. Ainoastaan viljelijän palveleminen motivoi.

Ongelmia tuoda tietoja WISU:sta.

Jos en tarvitsisi viljelijöiltä valtuutusta, voisin harkita siirtymistä sähköiseen tukiha-
kuun.

Kaikki lomakkeet pitäisi pystyä palauttamaan sähköisesti.

EU-avustajakoulutus Itä-Uudellamaalla. Minulla on lemmiä, en voi lähteä kovin kauas.
Enemmän rahaa.

Neuvojien/EU-avustajien vastauksia
Mitä syitä näet siihen, etteivät viljelijät käytä sähköistä tukihakua?

Viljelijä tahtoo, että maaseutusihteeri tarkistaa lomakkeet (6 kpl)

Viljelijällä ei ole nettiyhteyttä eikä tietokonetta (3 kpl)

Pelkää virheitä (3 kpl)

Epävarma tai tottumaton käyttämään tietokonetta (2 kpl)

Kaikkia lomakkeita ei voi lähettää sähköisesti

Kaksi omistajaa ja toisen pitäisi antaa valtuutus toiselle

Ei koulutusta

Maaseututoimisto niin lähellä, ettei ole vaivaa viedä lomakkeita sinne

Käyttöoikeuksien luovuttaminen vaikeaa; niin että voin tehdä hakemuksen heidän puolestaan.

Peltolohkojen yhdistämiset pitää olla tehtynä ennen sähköistä tukihakua.

Haluavat ehdottomasti palauttaa lomakkeen henkilökohtaisesti paperilla. Siten varmistuvat tärkeän rahapaperin perillemenosta.

Ei ole tutustunut Vipu-palveluun

Ei ole Vipu- eikä pankkitunnuksia

Kysely ProAgrian neuvojlle ja EU-avustajille

Tutkimuksen tavoitteena on selvittää viljelijätukien sähköisessä tukihaussa Uudellamaalla esiintyviä haasteita ja löytää keinoja niiden ratkaisemiseksi. Tavoitteena on löytää kannustimia sähköisen tukihaun käyttöönottoon ja kartoittaa viljelijöiden halukkuutta osallistua tukihaun koulutuksiin.

Tämän Uudellamaalla toimiville maatilaneuvojille ja eu-avustajille suunnatun kyselyn analysoinnin jälkeen teen myös kyselyn viljelijöille. Viljelijäkysely on tarkoitus toteuttaa marraskuun aikana, joten tutkimukseni aikataulun kannalta on tärkeää, että vastaatte kyselyyn 14.11.2013 mennessä.

Tiina Kärki
Hämeen ammattikorkeakoulu / Kestävän kehityksen koulutusohjelma

*Pakollinen

1. 1. Sukupuoli *

Merkitse vain yksi soikio.

☐ Nainen

☐ Mies

2. 2. Ikä *

Merkitse vain yksi soikio.

☐ 20-30 vuotta

☐ 31-40 vuotta

☐ 41-50 vuotta

☐ 51-65 vuotta

☐ yli 65 vuotta

3. 3. Koulutus, mikä ? *

.....

4. Mikä tuotantosuunta kuuluu sinun vastualueeseesi ? **Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.*

- ☐ viljanviljely
- ☐ lypsykarjatalous
- ☐ lihanautojen kasvatus, muu nautakarjatalous
- ☐ lihasikojen kasvatus, muu sikatalous, porsastuotanto
- ☐ lammastalous
- ☐ hevostalous
- ☐ erikoiskasvituotanto
- ☐ puutarhakasvien viljely
- ☐ muu kasvituotanto, mm. heinä
- ☐ muu tuotanto tai toiminta, mm. maatilamatkailu

5. Teetkö hakemukset viljelijän luona vai omassa toimistossa ? **Merkitse vain yksi soikio.*

- ☐ Viljelijän luona
- ☐ Omassa toimistossa
- ☐ Sekä viljelijän luona että omassa toimistossa

6. Millainen nettiyhteys sinulla on ? **Merkitse vain yksi soikio.*

- ☐ Kiinteä
- ☐ Langaton
- ☐ Molemmat, kiinteä ja langaton

7. Mikä liittymä sinulla on ? **Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.*

- ☐ Dna
- ☐ Sonera
- ☐ Elisa
- ☐ Telefinland
- ☐ Saunalahti
- ☐ Muu: .....

8. Kuinka paljon tukihakemuksia teet viljelijöiden puolesta ? **Merkitse vain yksi soikio.*

- ☐ 0-10 kpl
- ☐ 11-30 kpl
- ☐ 31-50 kpl
- ☐ yli 50 kpl

9. Kuinka monta % teit hakemuksista sähköisesti vuonna 2013 ? **Merkitse vain yksi soikio.*

- ☐ 0-20 %
- ☐ 21-40 %
- ☐ 41-50 %
- ☐ 51-60 %
- ☐ 61-70 %
- ☐ yli 70 %

10. Kuinka monta % aiot tehdä hakemuksista sähköisesti vuonna 2014 ? **Merkitse vain yksi soikio.*

- ☐ 0-20 %
- ☐ 21-40 %
- ☐ 41-50 %
- ☐ 51-60 %
- ☐ 61-70 %
- ☐ yli 70 %

11. Mitä syitä on siihen, ettet käytä sähköistä tukihakua ? **Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.*

- ☐ Viljelijä ei halua tehdä hakemusta sähköisesti
- ☐ Viljelijällä on huono nettiyhteys
- ☐ Itselläni on huono nettiyhteys
- ☐ Kaikkia lomakkeita ei voi palauttaa sähköisesti
- ☐ Muu: .....

12. Jos et käytä sähköistä tukihakua ja syynä on, ettei kaikkia lomakkeita voi palauttaa sähköisesti, niin käyttäisitkö sitten todennäköisesti sähköistä tukihakua, jos voisit palauttaa kaikki hakulomakkeet Vipu-palvelun kautta ? **Merkitse vain yksi soikio.*

- ☐ Kyllä
- ☐ Ehkä
- ☐ En
- ☐ En tiedä

13. Onko Uudellamaalla jokin alue, missä nettiyhteys ei toimi, ja vaikeuttaa hakemusten tekemistä ? *

.....

.....

.....

.....

14. 14. Oletko tyytyväinen saamaasi neuvontaan/viestintään sähköisestä tukihausta ? **Merkitse vain yksi soikio.*

- ☐ Aina
- ☐ Useimmiten
- ☐ Joskus
- ☐ Harvoin
- ☐ En koskaan

15. 15. Miltä taholta olet saanut kattavinta neuvontaa ? **Merkitse vain yksi soikio.*

- ☐ Mavi
- ☐ ELY-keskus
- ☐ Kunta
- ☐ Muu: .....

16. 16. Kuinka suuri osuus vastualueesi viljelijöistä on osa-aikaisia viljelijöitä, jotka käyvät päätoimisesti tilan ulkopuolella töissä ? **Merkitse vain yksi soikio.*

- ☐ 0-20 %
- ☐ 21-40 %
- ☐ 41-60 %
- ☐ yli 80 %

17. 17. Onko osa-aikaisuudella merkitystä siihen, hakevatko viljelijät sähköisesti ? **Merkitse vain yksi soikio.*

- ☐ Kyllä
- ☐ Ei
- ☐ En osaa sanoa

18. 18. Vaikuttaako viljelijän ikä siihen, käyttääkö hän sähköistä tukihakua ?*Merkitse vain yksi soikio.*

- ☐ Kyllä
- ☐ Ei
- ☐ En osaa sanoa

19. **19. Jos vastasit, että viljelijän ikä vaikuttaa sähköisen tukihaun käyttöön, minkä ikäiset viljelijät käyttävät vähiten sähköistä tukihakua ? ***

Merkitse vain yksi soikio.

- ☐ 20-30 vuotiaat
- ☐ 31-40 vuotiaat
- ☐ 41-50 vuotiaat
- ☐ 51-65 vuotiaat
- ☐ yli 65 vuotiaat

20. **20. Onko tuotantosuunnalla (kasvinviljelytila / kotieläintila) merkitystä siihen, käyttääkö viljelijä sähköistä tukihakua vai ei ?**

Merkitse vain yksi soikio.

- ☐ Kyllä
- ☐ Ei
- ☐ En osaa sanoa

21. **21. Mitä syitä näet siihen, etteivät viljelijät käytä sähköistä tukihakua ? ***

Kirjoita niin monta kuin keksit

.....

.....

.....

.....

.....

22. **22. Ovatko VIPU-tunnukset olleet ongelmana sähköisen haun käytössä ?**

Merkitse vain yksi soikio.

- ☐ Kyllä
- ☐ Ei
- ☐ En osaa sanoa

23. **23. Jos vastasit kyllä, niin millaisia ongelmia on ollut ?**

.....

.....

.....

.....

.....

24. **24. Vuonna 2014 siirrytään käyttämään sähköisiä asiointioikeuksia. Luuletko, että se vaikuttaa siihen, että sähköistä tukihakua aletaan käyttää enemmän ?**

Merkitse vain yksi soikio.

- ☐ Kyllä
- ☐ Ei
- ☐ En osaa sanoa

25. **25. Mikä motivoisi sinua käyttämään sähköistä tukihakua ?**

.....

.....

.....

.....

.....

26. **26. Mikä mielestäsi motivoisi viljelijää käyttämään sähköistä tukihakua ?**

.....

.....

.....

.....

.....

27. **27. Onko vielä jokin muu syy, mikä aiheuttaa ongelmia sähköisessä tukihaussa ?**

.....

.....

.....

.....

.....

Rådgivaresförfrågan om elektronisk ansökan

Denna frågeundersökning är en del av mitt examensarbete, "Den elektroniska stödansökan i Nyland - Utmaningar och förslag till utveckling av stödansökan.

Syftet med denna frågeundersökning är att undersöka förekommande utmaningar i den elektroniska stödansökan i Nyland och hitta sätt att lösa dem på. Målet med undersökningen är att uppmuntra jordbrukare att börja använda den elektroniska stödansökan och kartlägga jordbrukares vilja att delta i skolningar angående användningen av den elektroniska stödansökan.

Jag hoppas att du svarar på frågorna senast 14.11.2013.

Den här frågeundersökningen är riktad till lantbruksrådgivare och eu-blankettombud i Nyland. När resultaten av denna frågeundersökning är analyserade, sänder jag även ut ett frågeformulär till lantbrukare. Frågeundersökningen bland lantbrukare genomförs i november och därför är det viktigt att du svarar på förfrågan senast 14.11.2013.

Tiina Kärki
Tavastlands Yrkeshögskola, utbildningsprogrammet för hållbar utveckling

*Pakollinen

1. 1. Kön *

Merkitse vain yksi soikio.

☐ kvinna

☐ man

2. 2. Ålder *

Merkitse vain yksi soikio.

☐ 20-30 år

☐ 31-40 år

☐ 41-50 år

☐ 51-65 år

☐ över 65 år

3. 3. Utbildning, vad ? *

.....

4. Vilken typ av produktion fyller du i stödansökan ? **Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.*

- ☐ spannmålsodling
- ☐ mjölkproduktion
- ☐ övrig nötboskapshushållning
- ☐ svinhushållning
- ☐ får- och gethushållning
- ☐ hästhushållning
- ☐ produktion av specialväxter
- ☐ frilandsodling av trädgårdsväxter
- ☐ övrig växtproduktion, bl. hö
- ☐ övrig produktion eller verksamhet, bl.a. lantsgårdsturism

5. Gör du förfrågningarna hemma hos bonden eller på ditt kontor? **Merkitse vain yksi soikio.*

- ☐ Hos bonden
- ☐ På mitt kontor
- ☐ Både hos bonden och på mitt kontor

6. Vilken typ av internetuppkoppling har du? **Merkitse vain yksi soikio.*

- ☐ en fast
- ☐ en trådlös
- ☐ både, en fast och en trådlös

7. Vilken anslutning har du? **Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.*

- ☐ Dna
- ☐ Sonera
- ☐ Elisa
- ☐ Telefinland
- ☐ Saunalahti

8. Annan anslutning, vilken?

.....

9. 8 Hur många ansökningar gör du för jordbrukare? **Merkitse vain yksi soikio.*

- ☐ 0-10 st
- ☐ 11-30 st
- ☐ 31-50 st
- ☐ över 50 st

10. 9 Hur många % av ansökningarna gjorde du elektroniskt under 2013 ? **Merkitse vain yksi soikio.*

- ☐ 0-20 %
- ☐ 21-40 %
- ☐ 41-50 %
- ☐ 51-60 %
- ☐ 61-70 %
- ☐ över 70 %

11. 10. Hur många % kommer du att göra ansökningarna elektroniskt under 2014? **Merkitse vain yksi soikio.*

- ☐ 0-20 %
- ☐ 21-40 %
- ☐ 41-50 %
- ☐ 51-60 %
- ☐ 61-70 %
- ☐ över 70 %

12. 11. Vilka är orsakerna att du inte använder elektronisk stödansökan ? **Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.*

- ☐ Bonden vill inte göra en ansökan
- ☐ Bonden har en dålig internetuppkoppling
- ☐ Jag själv har en dålig internetuppkoppling
- ☐ Samtliga blanketter kan inte returneras elektroniskt

13. Annan orsak, vad?

.....

14. **12. Om du inte använder den elektroniska stödansökan och anledningen är att inte alla former kan returneras elektroniskt, skulle du använda den elektroniska stödansökan om du kunde returnera alla ansökningsblanketter i Vipu-tjänsten? ***

Merkitse vain yksi soikio.

- ☐ Ja
- ☐ Kanske
- ☐ Nej
- ☐ Jag vet inte

15. **13. Finns de områden i Nyland, där internet inte fungerar, och gör det svårt att lämna in ansökningar ? Och om det finns, vilka är sådana ? ***

.....

.....

.....

.....

16. **14. Är du nöjd med konsultation / kommunikationsstöd för den elektroniska stödansökan? ***

Merkitse vain yksi soikio.

- ☐ Alltid
- ☐ Oftast
- ☐ Ibland
- ☐ Sällan
- ☐ Aldrig

17. **15. Var har du fått den mest omfattande rådgivning? ***

Merkitse vain yksi soikio.

- ☐ Mavi
- ☐ ELY
- ☐ Kommun
- ☐ Hjälp av kollega

18. **Annan rådgivning, vad?**

.....

19. **16. Hur mycket lantbrukare på ditt område jobbar som deltidsjordbrukare, som arbetar utanför gården ? ***

Merkitse vain yksi soikio.

- ☐ 0-20 %
- ☐ 21-40 %
- ☐ 41-60 %
- ☐ över 80 %

20. **17. Påverkas till användning av den elektroniska stödansökan att bonden arbetar som deltidjordbrukare ? ***

Merkitse vain yksi soikio.

- ☐ Ja
☐ Nej
☐ Jag vet inte

21. **18. Inverkar jordbrukarens ålder på om han använder den elektroniska stödansökan?**

Merkitse vain yksi soikio.

- ☐ Ja
☐ Nej
☐ Jag vet inte

22. **19. Om du svarade att jordbrukarens ålder inverkar, om han använder den elektroniska stödansökan, hur gamla bönder använder minst den elektroniska stödansökan ? ***

Merkitse vain yksi soikio.

- ☐ 20-30 år
☐ 31-40 år
☐ 41-50 år
☐ 51-65 år
☐ över 65 år

23. **20. Inverkar gårdens produktionsinriktning (växtodling / husdjur) på, om jordbrukaren använder den elektroniska stödansökan eller inte?**

Merkitse vain yksi soikio.

- ☐ Ja
☐ Nej
☐ Jag vet inte

24. **21. Vilka anledningar är enligt dig till, att bönderna inte använder den elektroniska stödansökan ? ***

Skriv så många du kommer att tänka på

.....

.....

.....

.....

.....

25. **22. Har VIPU-användarkoder varit ett problem i de elektroniska ansökningar ?**

Merkitse vain yksi soikio.

- ☐ Ja
- ☐ Nej
- ☐ Jag kan inte säga

26. **23. Om du svarade ja, vilken typ av problem har du haft ?**

.....

.....

.....

.....

.....

27. **24. År 2014 övergår det till att använda kundernas elektroniska åtkomsträttigheter. Tror du att det kommer att påverka, att den elektroniska stödansökan kommer att användas mer ?**

Merkitse vain yksi soikio.

- ☐ Ja
- ☐ Nej
- ☐ Jag kan inte säga

28. **25. Vad skulle motivera dig att använda den elektroniska stödansökan ?**

.....

.....

.....

.....

.....

29. **26. Vad tror du skulle motivera jordbrukarna att använda den elektroniska stödansökan ?**

.....

.....

.....

.....

.....

30. **27. Finns det ännu någon annan anledning, vilket orsakar problem i den elektroniska stödansökan ?**

.....

.....

.....

.....

.....

Viljelijäkysely tukihaun koulutuksista Uudenmaan viljelijöille

Tämä kyselytutkimus tehdään yhteistyössä MTK/SLC:n sekä Uudenmaan maaseutuhallintojen kanssa.

Tutkimuksen tavoitteena on kannustaa viljelijöitä aloittamaan sähköisen tukihaun käyttö sekä selvittää millaiset sähköisen tukihaun koulutustilaisuudet hyödyttäisivät parhaiten viljelijöitä.

Kysely on osa Uusimaaseutu -hankkeen tilaamaa opinnäytetyötäni "Sähköinen tukihaku Uudellamaalla" - Tukihaun haasteita ja kehittämis ehdotuksia.

Viljelijät, jotka jo käyttävät sähköistä tukihakua, ovat kyselyissä todenneet, että sähköisen tukihaun tärkeimpiä hyötyjä viljelijälle on, että hakemukset on nopea ja helppo täyttää ja lisäksi ne tulevat oikein täytetyksi.

Vuonna 2013 tukihaun sähköisesti palauttaneista viljelijöistä 99 % aikoo jättää tukihakemuksen sähköisesti joko varmasti tai mahdollisesti myös vuonna 2014.

Maaseutuviraston tavoitteena on, että vuonna 2014 pääosa tukihausta tehdään sähköisenä.

Toivon, että vastaatte kyselyyn 30.11.2013 mennessä.

Kyselyn tuloksia tullaan hyödyntämään, kun tammikuussa suunnitellaan kevään 2014 tukihaun info- ja koulutustilaisuuksia sekä sähköisen tukihaun kehittämisessä.

Tiina Kärki

Hämeen ammattikorkeakoulu / Kestävän kehityksen koulutusohjelma

tiina.karki66@gmail.com

*Pakollinen

1. Sukupuoli *

Merkitse vain yksi soikio.

☐ Nainen

☐ Mies

2. Ikä *

Merkitse vain yksi soikio.

☐ 20-30 vuotta

☐ 31-40 vuotta

☐ 41-50 vuotta

☐ 51-65 vuotta

☐ yli 65 vuotta

3. 3. Tilan viljelyksessä oleva pinta-ala (oma + vuokrattu) **Merkitse vain yksi soikio.*

- ☐ 0-14,99 ha
- ☐ 15-39,99 ha
- ☐ 40-74,99 ha
- ☐ Yli 75 ha

4. 4. Missä maaseututoimen toimistossa asioit ? **Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.*

- ☐ Inkoo
- ☐ Vihti
- ☐ Hyvinkää
- ☐ Mäntsälä
- ☐ Porvoo
- ☐ Loviisa

5. 5. Tilan päätuotantosuunta ? **Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.*

- ☐ viljanviljely
- ☐ lypsykarjatalous
- ☐ lihanautojen kasvatus, muu nautakarjatalous
- ☐ lihasikojen kasvatus, muu sikatalous, porsastuotanto
- ☐ lammastalous
- ☐ hevostalous
- ☐ erikoiskasvituotanto
- ☐ puutarhakasvien viljely
- ☐ muu kasvituotanto, mm. heinä
- ☐ muu tuotanto tai toiminta, mm. maatilamatkailu

6. 6. Millainen nettiyhteys tilalla on ? **Merkitse vain yksi soikio.*

- ☐ Kiinteä
- ☐ Langaton
- ☐ Molemmat, kiinteä ja langaton
- ☐ En tiedä

7. Mikä liittymä tilalla on ? **Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.*

- ☐ Dna
- ☐ Sonera
- ☐ Elisa
- ☐ Telefinland
- ☐ Saunalahti
- ☐ Muu: .....

8. Kuinka nettiyhteytesi toimii ? **Merkitse vain yksi soikio.*

- ☐ Hyvin
- ☐ Melko hyvin
- ☐ Huonosti
- ☐ En osaa sanoa

9. Miten hait tukia tänä vuonna ? **Merkitse vain yksi soikio.*

- ☐ Paperilomakkeilla
- ☐ Sähköisesti
- ☐ En hakenut tukia

10. Jos teit tukihaun paperilomakkeilla, miten täytit lomakkeet ?*Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.*

- ☐ Paperihakemukset itsenäisesti tai puolison avustuksella
- ☐ EU-avustajan avustuksella
- ☐ ProAgria-neuvojan avustuksella
- ☐ Koulutustilaisuudessa
- ☐ Toisen viljelijän avustuksella
- ☐ Muu: .....

11. **11. Mitkä seuraavista asioista vaikuttivat siihen, miksi et hakenut tukia sähköisti tänä vuonna ?**

Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.

- ☐ Halusin palauttaa hakulomakkeet henkilökohtaisesti maaseututoimistolle.
- ☐ Pelkäsin, että teen virheitä sähköisessä tukihaussa.
- ☐ Tilalla on huono nettiyhteys.
- ☐ Olen tottunut hakemaan tukia paperilomakkeilla.
- ☐ Kaikkia lomakkeita ei voinut palauttaa sähköisesti.
- ☐ Minulla ei ole tunnuksia VIPU-palveluun.
- ☐ En halunnut hakea tukia sähköisesti.
- ☐ Muu: .....

12. **12. Kuinka arvelet jättäväsi tukihaun vuonna 2014 ? ***

Merkitse vain yksi soikio.

- ☐ Varmasti sähköisesti
- ☐ Mahdollisesti sähköisesti
- ☐ Hyvin todennäköisesti paperilomakkeilla
- ☐ Mahdollisesti paperilomakkeilla
- ☐ En aio hakea tukea lainkaan ensi vuonna
- ☐ En osaa sanoa

13. **13. Jos et käyttänyt sähköistä tukihakua tänä vuonna ja syynä on, ettei kaikkia lomakkeita voi palauttaa sähköisesti, niin käyttäisitkö sitten todennäköisesti sähköistä tukihakua, jos voisit palauttaa kaikki hakulomakkeet Vipu-palvelun kautta ?**

Merkitse vain yksi soikio.

- ☐ Kyllä
- ☐ Ehkä
- ☐ En
- ☐ En tiedä

14. **14. Jos et käytä sähköistä tukihakua ja syynä on, että tilalla on huono nettiyhteys, niin hakisitko tukia sähköisesti, jos nettiyhteys toimisi moitteettomasti ?**

Merkitse vain yksi soikio.

- ☐ Kyllä
- ☐ Ehkä
- ☐ En
- ☐ En tiedä

15. 15. Ovatko VIPU-tunnukset olleet ongelmana sähköisen haun käytössä ?*Merkitse vain yksi soikio.*

- ☐ Kyllä
- ☐ Ei
- ☐ En osaa sanoa

16. 16. Jos vastasit kyllä, niin millaisia ongelmia on ollut ?

.....

.....

.....

.....

.....

17. 17. Oletko osallistunut sähköisen tukihaun täyttökoulutukseen pienryhmässä ? **Merkitse vain yksi soikio.*

- ☐ Kyllä
- ☐ En

18. 18. Jos vastasit kyllä, minkä arvosanan annat koulutukselle asteikolla 1-5 ?*Merkitse vain yksi soikio.*

- ☐ 1
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☐ 5

19. **19. Miten hyödyllisenä olet pitänyt seuraavia tukihaun neuvontapalveluita ? ****Merkitse vain yksi soikio riviä kohden.*

	erittäin hyödyllinen	hyödyllinen	en osaa sanoa	ei kovin hyödyllinen	ei yhtään hyödyllinen
Kunnan maaseututoimen antama apu	☐	☐	☐	☐	☐
Koulutustilaisuudet	☐	☐	☐	☐	☐
Vipu-palvelu	☐	☐	☐	☐	☐
Neuvojan/EU-avustajan antama apu	☐	☐	☐	☐	☐
Hakuohjeet ja Täyttöohjeet verkossa	☐	☐	☐	☐	☐
Mavin puhelinpäivystys	☐	☐	☐	☐	☐
Maaseudun Tulevaisuus ja Landsbygdens Folk	☐	☐	☐	☐	☐
Joku muu (kuin neuvoja tai EU-avustaja), sähköisen tukihaun osaava henkilö tilalle avustamaan tukihauksa	☐	☐	☐	☐	☐
Painetut Hakuopas ja Täyttöohjeet	☐	☐	☐	☐	☐
Mavin verkkosivut	☐	☐	☐	☐	☐

20. **20. Jos kunnassasi järjestettäisiin sähköisen tukihaun täyttökoulutusta vuoden 2014 osalta, osallistuisitko koulutukseen ? ***

Tilaisuudet järjestettäisiin tietokoneluokassa pienryhmässä (10-15 viljelijää), missä saisi henkilökohtaista neuvontaa. Tilaisuudessa lomakkeet täytettäisiin valmiiksi ja lähetettäisiin sähköisesti.

Merkitse vain yksi soikio.

- ☐ Kyllä
- ☐ Mahdollisesti
- ☐ En tiedä
- ☐ En

21. **21. Jos vastasit en, miksi et ?**

.....

22. **22. Oletko saanut tänä syksynä MAVI:lta lomakkeen, joka käsittelee maatalan tietojen ajantasaistusta ja valtuutusta viljelijätukiasiointiin vuodelle 2014 ? ****Merkitse vain yksi soikio.*

- ☐ Kyllä
- ☐ En
- ☐ En osaa sanoa

23. **23. Jos et palauttanut lomaketta kuntaan 31.10. mennessä, mistä syystä et palauttanut ?**

Merkitse vain yksi soikio.

- ☐ En ole saanut / en ole huomannut saaneeni lomaketta
- ☐ En ymmärtänyt, että lomake pitää palauttaa, jotta voin hakea tukia sähköisesti
- ☐ Aion hakea tukia paperilomakkeilla
- ☐ En osaa sanoa
- ☐ Muu: .....

24. **24. Omat toiveet sähköisen tukihaun koulutusten järjestäjille**

.....

.....

.....

.....

.....

Palvelun tarjoaa

Bondensförfrågan

Den här frågeundersökningen är en del av mitt examensarbete, "Den elektroniska stödansökan i Nyland - Utmaningar och förslag till utveckling av stödansökan.

Frågeundersökningen genomförs i samarbete med MTK, SLC och Landsbygdsenheten.

Målet med undersökningen är att uppmuntra jordbrukare att börja använda den elektroniska stödansökan och kartlägga jordbrukares vilja att delta i skolningar angående användningen av den elektroniska stödansökan.

Bönder, som använder den elektroniska stödansökan, anser att de viktigaste fördelarna av den elektroniska stödansökan är att det är lätt och snabbt att fylla i blanketterna och blanketterna blir korrekt ifyllda.

Hoppas att ni tar er tid att besvara nedanstående förfrågan senast 30.11.2013. Resultaten av undersökningen kommer att användas vid planering vårens utbildningstillfälle och information om stödansökan, samt utvecklandet av den elektroniska stödansökan.

Tiina Kärki

Tavastlands Yrkeshögskola, utbildningsprogrammet för hållbar utveckling

tiina.karki66@gmail.com

Jag har inbjudit dig att fylla i frågeblanketten. Fyll i den här:

*Pakollinen

1. 1. Kön *

Merkitse vain yksi soikio.

☐ kvinna

☐ man

2. 2. Ålder *

Merkitse vain yksi soikio.

☐ 20-30 år

☐ 31-40 år

☐ 41-50 år

☐ 51-65 år

☐ över 65 år

3. 3. Gårdens odlingsareal (egen + arende) *

Merkitse vain yksi soikio.

☐ 0-14,99 hektar

☐ 15-39,99 hektar

☐ 40-74,99 hektar

☐ över 75

4. 4. vilket av landsbygdseenhetens kontor använder du ? **Merkitse vain yksi soikio.*

- ☐ Ingå
☐ Vichtis
☐ Hyvinge
☐ Mäntsälä
☐ Borgå
☐ Lovisa

5. 5. Gårdens produktionsinriktning ? **Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.*

- ☐ spannmålsodling
☐ mjölkproduktion
☐ övrig nötboskapshushållning
☐ svinhushållning
☐ får- och gethushållning
☐ hästhushållning
☐ produktion av specialväxter
☐ frilandsodling av trädgårdsväxter
☐ övrig växtproduktion, bl.a. hö
☐ övrig produktion eller verksamhet, bl.a. lantgårdsturism

6. 6. Vilken typ av internetuppkoppling har du? **Merkitse vain yksi soikio.*

- ☐ en fast
☐ en trådlös
☐ både, en fast och en trådlös

7. 7. Vilken anslutning har du?*Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.*

- ☐ Dna
☐ Sonera
☐ Elisa
☐ Telefinland
☐ Saunalahti

8. Annan anslutning, vilken?

.....

9. **8. Hur fungerade din anslutning 2013 ? ****Merkitse vain yksi soikio.*

- ☐ Bra
- ☐ Ganska bra
- ☐ Dåligt
- ☐ Jag kan inte säga

10. **9. Hur gjorde du ansökningarna detta år ? ****Merkitse vain yksi soikio.*

- ☐ Pappersansökningar
- ☐ Elektroniskt
- ☐ Jag sökte inte stöd

11. **10. Om du gjorde papperansökningar, vilken sätt fyllde du ansökningar ?***Merkitse vain yksi soikio.*

- ☐ Pappersasökningar självständigt eller med hjälp av maken
- ☐ Med hjälp av EU-blankettombud
- ☐ Med hjälp av NSL-rådgivare
- ☐ I utbildningstillfällen
- ☐ Med hjälp av en annan bonde

12. **Annan orsak, vad?**

.....

13. **11. Vilka är orsakerna att du inte använde elektronisk stödansökan detta år ?***Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.*

- ☐ Jag ville returnera blanketter personligt till landsbygds kontor.
- ☐ Jag var rädd att jag gör misstag i den elektroniska stödansökan.
- ☐ Gården har en dålig internetuppkoppling
- ☐ Jag är van att söka stöd med papperblanketter
- ☐ Jag kunde inte returnera alla former elektroniskt
- ☐ Jag har inte användarkoder till VIPU-tjänsten

14. **Annan orsak, vad?**

.....

15. **12. På vilken sätt tror du, att du kommer att lämna in ansökningar år 2014 ? ****Merkitse vain yksi soikio.*

- ☐ Säkert elektroniskt
- ☐ Möjligen elektroniskt
- ☐ Mycket sannolikt på pappersblanketter
- ☐ Möjligen på pappersblanketter
- ☐ Jag kommer att inte alls söka stöd nästa år
- ☐ Jag kan inte säga

16. **13. Om du inte använder den elektroniska stödansökan och anledningen är att inte alla former kan returneras elektroniskt, skulle du använda den elektroniska stödansökan om du kunde returnera alla ansökningsblanketter i Vipu-tjänsten?***Merkitse vain yksi soikio.*

- ☐ Ja
- ☐ Kanske
- ☐ Nej
- ☐ Jag vet inte

17. **14. Om du inte använder den elektroniska stödansökan och anledningen är att gården har dålig internetuppkoppling, skulle du använda den elektroniska stödansökan om internetuppkopplingen fungerade korrekt ?***Merkitse vain yksi soikio.*

- ☐ Ja
- ☐ Kanske
- ☐ Nej
- ☐ Jag vet inte

18. **15. Har VIPU-användarkoder varit ett problem vid elektronisk ansökan ?***Merkitse vain yksi soikio.*

- ☐ Ja
- ☐ Nej
- ☐ Jag kan inte säga

19. **16. Om du svarade ja, hurdana problem har du haft ?**

.....

20. **17. Har du deltagit i ifyllningsutbildning för elektronisk stödansökan i mindre grupper ? ****Merkitse vain yksi soikio.*

- ☐ Ja
- ☐ Nej

21. 18. Om du svarade ja, vilket vitsord ger du för utbildningen på en skala 1-5 ?

Merkitse vain yksi soikio.

- ☐ 1
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☐ 5

22. 19. Hur nödvändiga anser du att följande rådgivningstjänster är stödansökan ? *

Merkitse vain yksi soikio riviä kohden.

	mycket nödvändig	nödvändig	jag kan inte säga	inte så nödvändig	inte nödvändig
Hjälp av kommunens landsbygdsenhet	☐	☐	☐	☐	☐
Utbildningstillfälle	☐	☐	☐	☐	☐
Vipu-tjänsten	☐	☐	☐	☐	☐
Hjälp av rådgivare / EU-blankettombud	☐	☐	☐	☐	☐
Ansökningsguider och anvisningar på nätet	☐	☐	☐	☐	☐
Mavis call center	☐	☐	☐	☐	☐
Maaseudun Tulevaisuus och Landsbygdens Folk	☐	☐	☐	☐	☐
Hjälp av någon annan (än rådgivare eller EU- blankettombud) kunnig person av den elektroniska stödansökan på gården	☐	☐	☐	☐	☐
Tryckta ansökningsguider och anvisningar	☐	☐	☐	☐	☐
Mavis hemsidor	☐	☐	☐	☐	☐

23. Annan rådgivning, vad?

.....

24. 20. Om ifyllningsutbildningen skulle organiseras i din kommun om den elektroniska stödansökan år 2014, skulle du delta i utbildningen ? *

Utbildningen skulle anordnas i datorklasser i mindre grupper (10-15 bönder), där du skulle få personlig rådgivning. Blanketterna skulle fyllas i färdigt och skickas elektroniskt.

Merkitse vain yksi soikio.

- ☐ Ja
- ☐ Möjligen
- ☐ Jag vet inte
- ☐ Nej

25. 21. Om du svarade nej, varför inte ?

.....

.....

.....

.....

.....

26. 22. Har du fått blanketten från MAVI, som gäller uppdatering av uppgifterna om gården samt behörighet som gäller e-tjänster för jordbrukarstöd år 2014 ? *

Merkitse vain yksi soikio.

- ☐ Ja
- ☐ Nej
- ☐ Jag kan inte säga

27. 23. Om du inte returnerade blanketten till din kommun senast 31.10., varför inte ?

Merkitse vain yksi soikio.

- ☐ Jag har inte fått / jag har inte märkt mottagandet av blanketten.
- ☐ Jag förstod inte, att jag måste skicka blanketten tillbaka för att jag kan ansöka om stöd elektroniskt.
- ☐ Jag kommer att ansöka om stöd på pappersblanketter.
- ☐ Ja kan inte säga

28. 24. Egna önskemål till utbildningsorganisatör av den elektroniska stödansökan

.....

.....

.....

.....

.....